Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia Latina - Cod. Aug. perg. 154

[Reichenau ?], [14. Jh.]

Liber Regum IIII

urn:nbn:de:bsz:31-42065

Visual Library

serant in diebz asa pris eius abstu
lit de terra. Nec erat tunc rex consti
tutus in edom. Rex u͂o iosaphat fecerat
classes in mari q̄ nauigarent in
ophir ꝓpter aurū. Et ire nō potuerūt
q͂ confracte sunt in asyongaber. Tūc
ait ochozias filius achab ad iosa
phat. Vadant serui mei cū seruis
tuis in nauibz. Et noluit iosaphat.
Dormiuitq; iosaphat cū prībz suis.
& sepult' ē cum eis ī ciuitate dd̄ pris
sui. Regnauitq; ioram fili' ei' p eo.
Ochozias aūt filius achab regnare
ceperat sup isrl' in samaria anno de
cimo septimo iosaphath regis iu
da. regnauitq; sup isrl' duobz ānis.
Et fecit malū ī conspectu dn̄i. ⁊ ambu
lauit ī uia pris sui ⁊ matris sue. ⁊ ī
uia ieroboam filii nabath. qui pec
care fecit isrl'. Seruiuit quoq; baal. ⁊
adorauit eū. ⁊ irritauit dn̄m dm̄
isrl' iuxta oīa que fecerat pater eius.

Explicit lib' Regum. iii. Incipit lib' Re
gum. iiii.

PReuaricat'
ē autē mo
ab isrl'
postq̄ mor
tuus ē achab.
Cecidit q;
ochozias
p cancellos cenaculi sui qd̄ habebat ī
samaria. ⁊ egrotauit. Misitq; nunti
os. dicens ad eos. Ite consulite beel
zebub d'm accharon. utrū uiuere
q̄am de infirmitate mea hac. An
gl's aūt dn̄i locutus ē ad helyam
thesbiten dicens. Surge ⁊ ascende ī

occursū nūtiorū reg̃ samarie.
⁊ dices ad eos. Numquid nō ē d's ī isrl'
ut eatis ad consulend' beelzebub d'm
accharon? Quā ob rem hec dic d's.
De lectulo sup quē ascendisti nō
descendes. s; morte morieris. Et
abiit helyas. Reuersiq; s̄t nuntii
ad ochoziam. Qui dix eis. Q̄re re
uersi estis? At illi responderunt ei. Vir
occurrit nob. ⁊ dixit ad nos. Ite re
uertimini ad regē qui misit uos. ⁊
dicetis ei. Hec dic d's. Numquid quia nō
erat d's in isrl' mittis ut consulatur
beelzebub d's accharon? Idcirco
de lectulo sup quē ascendisti nō de
scendes. s; morte morieris. Qui
dixit eis. Cui' figure ⁊ habitus ē uir
qui occurrit nob. ⁊ locutus ē uob
hec? At illi dixerunt ei. Vir pilosus
⁊ zona pellicia accinctus renibz.
Qui ait. Helyas thesbites ē. Misit
q; ad eum quinquagenariū principem
⁊ l.ta qui erant sb eo. Qui ascendit
ad eum. sedentiq; ī uertice montis ait.
Hō dei. rex p̄cepit ut descendas.
Respondensq; helyas. dix quinquagena
rio. Si hō dei sum. descendat ignis
de celo. ⁊ deuoret te ⁊ l.ta tuos. De
scendit itaq; ignis de celo. ⁊ deuo
rauit eū. ⁊ l.ta qui erant cū eo. Rur
sum misit ad eū principē quinquage
nariū alterū. ⁊ l.ta cū eo. Qui locut'
ē illi. Hō dei. hec dicit rex. Festina.
descende. Respondens helyas ait. Si
hō dei ego sum. descendat ignis de
celo. ⁊ deuoret te ⁊ l.ta tuos. Desce
dit g͂ ignis de celo. ⁊ deuorauit illū
⁊ l.ta ei'. Iterū misit principē quinquage

narum tercium · et quinquaginta qui erant cum eo ·
Qui cum venisset curvavit genua
contra helyam · et precatus est eum · et ait · Homo
dei · noli despicere animam meam · et ani-
mas servorum tuorum qui mecum sunt · Ecce
descendit ignis de celo · et devoravit
duos principes quinquagenarios pri-
mos · et quinquagenos qui cum eis e-
rant · Sed nunc obsecro · ut miserearis
anime mee · Locutus est autem angelus domini
ad helyam dicens · Descende cum eo ·
ne timeas · Surrexit igitur et descendit
cum eo ad regem · et locutus est ei · Hec
dicit dominus · Quia misisti nuntios ad consu-
lendum beelzebub deum accharon · qua-
si non esset deus in israel a quo posses interroga-
re sermonem · ideo de lectulo super quem
ascendisti non descendes · sed morte mo-
rieris · Mortuus est ergo iuxta ser-
monem domini quem locutus est helyas · Et
regnavit ioram frater eius pro eo · Anno
secundo ioram filii iosaphath regis
iude · Non enim habebat filium · Reliqua
autem verborum ochozie que operatus est ·
nonne hec scripta sunt in libro sermo-
num dierum regum israel · II

Factum est autem cum levare vel-
let dominus helyam per turbinem in
celum · ibant helyas et heliseus de
galgalis · Dixitque helyas ad heliseum ·
Sede hic quia dominus misit me usque in be-
thel · Cui ait helyseus · Vivit dominus et
vivit anima tua · quia non derelinquam te · Cumque
descendissent de bethel · egressi sunt
filii prophetarum qui erant bethel ad he-
lyseum · et dixerunt ei · Numquid nosti
quia hodie dominus tollet dominum tuum a te · Qui re-
spondit · Et ego novi · Silete · Dixit
autem helyas ad heliseum · Sede hic quia dominus
misit me in iericho · Et ille ait · Vivit
dominus et vivit anima tua · quia non derelinquam te ·
Cumque venissent iericho · accesserunt
filii prophetarum qui erant in iericho ad heli-
seum · et dixerunt ei · Numquid nosti quia dominus
hodie tollet dominum tuum a te · Et ait · Et
ego novi · Silete · Dixit autem ei helias ·
Sede hic · quia dominus misit me ad iordanem ·
Qui ait · Vivit dominus et vivit anima tua · quia
non derelinquam te · Ierunt igitur ambo pariter · et
quinquaginta viri de filiis prophetarum secuti sunt · Qui et
steterunt e contra longe · Illi autem ambo sta-
bant super iordanem · Tulitque helyas
pallium suum et involvit illud · et percussit
aquas · Que divise sunt in utramque partem · Et
transierunt ambo per siccum · Cumque transis-
sent · helyas dixit ad heliseum · Postu-
la quod vis ut faciam tibi antequam tollar a
te · Dixitque helyseus · Obsecro · ut fiat
duplex spiritus tuus in me · Qui respondit · Rem
difficilem postulasti · attamen si videris
me quando tollar a te · erit quod petisti · si
autem non videris · non erit · Cumque pergerent
et incedentes sermocinarentur · ecce currus
igneus et equi ignei diviserunt utrumque ·
et ascendit helyas per turbinem in celum ·
Heliseus autem videbat · et clamabat · Pater
mi pater mi · currus israel et auriga eius ·
Et non vidit eum amplius · Apprehenditque ve-
stimenta sua · et scidit illa in duas partes ·
et levavit pallium helye quod ceciderat ei ·
Reversusque stetit super ripam iordanis · et
pallio helye quod ceciderat ei percussit
aquas · et non sunt divise · Et dixit · Ubi est deus
helye etiam nunc · Percussitque aquas · et di-
vise sunt huc atque illuc · Et transiit he-
liseus · Videntes autem filii prophetarum qui

erant in iericho e contra dixerunt · Reque-
uit spiritus helye super heliseum · Et uenientes
in occursum eius adorauerunt eum proni in
terram · Dixeruntque illi · Ecce cum seruis
tuis sunt l^ta uiri fortes qui possunt ire
et querere dominum tuum ne forte tulerit eum
spiritus domini et proiecerit in uno montium aut in
una uallium · Qui ait · Nolite mittere ·
Coegeruntque eum donec acquiesceret et di-
ceret · Mittite · Et miserunt l^ta uiros · Qui cum
quesissent diebus tribus non inuenerunt · Et
reuersi sunt ad eum · At ille habitabat in
iericho · Dixitque eis · Numquid non dixi
uobis nolite mittere · Dixerunt quoque uiri ci-
uitatis ad heliseum · Ecce habitatio ciuitatis
huius optima est sicut tu ipse domine perspicis ·
sed aque pessime sunt et terra sterilis · At ille ait ·
Afferte mihi uas nouum et mittite in illud
sal · Quod cum attulissent · egressus ad fontem a-
quarum misit in illum sal et ait · Hec dicit dominus ·
Sanaui aquas has et non erit in eis ultra mors
neque sterilitas · Sanate sunt ergo aque ille usque
ad diem hanc iuxta uerbum helisei quod locu-
tus est · Ascendit autem inde in bethel · Cumque
ascenderet per uiam pueri parui egressi sunt de ci-
uitate et illudebant ei dicentes · Ascende
calue ascende calue · Qui cum respexisset
uidit eos et maledixit eis in nomine domini ·
Egressique sunt duo ursi de saltu et lacera-
uerunt ex eis xl^ta duos pueros · Abiit autem
inde in montem carmeli · et inde reuersus
est samariam · III

Ioram uero filius achab regnauit super
israel in samaria anno decimo viii io-
saphat regis iude · Regnauitque xii
annis · Et fecit malum coram domino sed non
sicut pater suus et mater · Tulit enim statuas
baal quas fecerat pater eius · Verumtamen in peccatis
ieroboam filii nabath qui peccare fe-
cit israel adhesit · nec recessit ab eis · Porro
mesa rex moab nutriebat pecora mul-
ta et soluebat regi israel c milia ag-
norum et c milia arietum cum uelleribus
suis · Cumque mortuus fuisset achab preua-
ricatus est fedus quod habebat cum rege israel ·
Egressus est igitur rex ioram in die illa de sa-
maria et recensuit uniuersum israel · Misit-
que ad iosaphat regem iude dicens ·
Rex moab recessit a me · ueni mecum
contra moab ad prelium · Qui respondit · Ascendam ·
Qui meus est tuus est · Populus meus populus tuus · Et equi
mei equi tui · Dixitque · Per quam uiam ascen-
demus · At ille respondit · Per desertum ydu-
mee · Perrexerunt igitur rex israel et rex iude
et rex edom et circuierunt per uiam vii di-
erum nec erat aqua exercitui et iumentis que
sequebantur eos · Dixitque rex israel · Heu
heu heu congregauit nos dominus tres
reges ut traderet in manu moab · Et
ait iosaphat · Estne hic propheta domini
ut deprecemur dominum per eum · Et respondit
unus de seruis regis israel · Est hic he-
liseus filius saphath qui fundebat
aquam super manus helye · Et ait iosaphat ·
Est apud eum sermo domini · Descendit-
que ad eum rex israel et iosaphat · et rex
edom · Dixit autem heliseus ad regem
israel · Quid mihi et tibi est · Vade ad prophetas
patris tui et matris tue · Et ait illi rex
israel · Quare congregauit dominus tres reges
hos ut traderet eos in manu moab ·
Dixit autem heliseus · Viuit dominus exercituum in
cuius conspectu sto quod si non uultum iosaphat
regis iude erubescerem · nec attendis-
sem quidem te nec respexissem · Nunc
autem adducite mihi psaltem · Cumque

caneret psaltes. facta est super eum manus
domini et ait. Hec dicit dominus. Facite alve-
um torrentis huius fossas et fossas.
Hec enim dicit dominus. Non videbitis ventum
neque pluviam. et alveus iste replebitur
aquis. et bibetis vos et familie vestre
et iumenta vestra. Parumque hoc est in oculis domini. In-
super tradet etiam moab in manus vestras.
Et percutietis omnem civitatem munitam et omnem
urbem electam. et universum lignum
fructiferum succidetis. Cunctosque fontes
aquarum obturabitis. et omnem agrum
egregium operietis lapidibus. Factum est igitur ma-
ne quando sacrificium offerri solet. et ecce aque
veniebant per viam edom. et repleta
est terra aquis. Universi autem moabite
audientes quod ascendissent tres re-
ges. ut pugnarent adversum eos. convoca-
verunt omnes qui accincti erant balteo desuper.
et steterunt in terminis. Primoque mane
surgentes. et orto iam sole ex adverso
aquarum. viderunt moabite e contra
aquas rubras quasi sanguinem. dixeruntque.
Sanguis est gladii. Pugnaverunt reges
contra se. et cesi sunt mutuo. Nunc perge
ad predam moab. Perrexeruntque in castra
israel. Porro consurgens israel percussit
moab. At illi fugerunt coram eis. Ve-
nerunt igitur qui vicerant. et percusserunt
moab. et civitates destruxerunt. et omnem
agrum optimum. mittentes singuli
lapides repleverunt. et universos fontes
aquarum obturaverunt. et omnia ligna
fructifera succiderunt. ita ut muri
tantum fictiles remanerent. Et circumdata
est civitas a fundibulariis. et magna
ex parte percussa. Quod cum vidisset rex
moab. prevaluisse scilicet hostes. tu-
lit secum septingentos viros educentes gladi-
um. ut irrumperent ad regem edom. et
non potuerunt. Arripiensque filium suum pri-
mogenitum qui regnaturus erat pro eo. ob-
tulit holocaustum super murum. Et facta est
indignatio magna in israel. Statimque
recesserunt ab eo. et reversi sunt in terram suam.

IIII

Mulier autem quedam de uxo-
ribus prophetarum. clamabat ad heli-
seum dicens. Servus tuus vir meus
mortuus est. et tu nosti quia servus tuus fuit
timens dominum. Et ecce creditor venit.
ut tollat duos filios meos ad servien-
dum sibi. Cui dixit heliseus. Quid vis ut faciam tibi?
Dic mihi. quid habes in domo tua. At il-
la respondit. Non habeo ancilla tua quicquam
in domo mea. nisi parum olei quo ungar.
Cui ait. Vade. pete mutuo ab omnibus
vicinis tuis vasa vacua non pauca.
Et ingredere et claude ostium tuum cum intrinsecus
fueris tu et filii tui. Et mitte inde in omnia
vasa hec. et cum plena fuerint tolles. Ivit
itaque mulier. et clausit ostium super se
et super filios suos. Illi offerebant vasa.
et illa infundebat. Cumque plena fuissent
vasa. dixit ad filium suum. Affer mihi ad-
huc vas. Ille respondit. Non habeo. Stetit-
que oleum. Venit autem illa. et indicavit homini
dei. Et ille. Vade inquit vende oleum. et
redde creditori tuo. Tu autem et filii tui
vivite de reliquo. Facta est autem quedam
dies. et transiebat heliseus per sunam.
Erat autem ibi mulier magna. que tenuit
eum. ut comederet panem. Cumque frequenter
inde transiret. devertebat ad eam. ut come-
deret panem. Que dixit ad virum suum. Animad-
verto quod vir dei iste sanctus est. qui transit per nos
frequenter. Faciamus ergo cenaculum parvum. et

ponamus in eo lectulum et mensam et sellam
et candelabrum, ut cum venerit ad nos ma-
neat ibi. Facta est ergo dies quaedam, et ve-
niens divertit in cenaculum, et requievit
ibi. Dixitque ad Giezi puerum suum: Vo-
ca Sunamitem istam. Qui cum vocasset
eam, et illa stetisset coram eo, dixit ad pu-
erum: Loquere ad eam: Ecce sedule in
omnibus ministrasti nobis. Quid vis ut faciam ti-
bi? Numquid habes negotium, et vis ut loquar
regi sive principi militiae? Quae respondit: In
medio populi mei habito. Et ait: Quid ergo vult
ut faciam ei? Dixitque Giezi: Ne quaeras:
filium enim non habet, et vir eius senex est. Prae-
cepit ut vocaret eam. Quae cum voca-
ta fuisset et stetisset ante ostium, dixit ad
eam: In tempore isto et in hac eadem ho-
si vita comes fuerit, habebis in utero filium.
At illa respondit: Noli quaeso domine mi vir
Dei, noli mentiri ancillae tuae. Et concep-
it mulier, et peperit filium in tempore et in hora
eadem qua dixerat Heliseus. Crevit autem pu-
er. Et cum esset quaedam dies, et egressus isset ad
patrem suum ad messores, ait patri suo:
Caput meum doleo, caput meum doleo. At
ille dixit puero: Tolle et duc eum ad
matrem suam. Qui cum tulisset et dux-
isset eum ad matrem suam, posuit eum
illa super genua sua usque ad meridiem,
et mortuus est. Ascendit autem et collo-
cavit eum super lectulum hominis Dei,
et clausit ostium. Et egressa vocavit
virum suum, et ait: Mitte mecum obsecro
unum de pueris et asinam, ut excurram
usque ad hominem Dei, et revertar. Qui ait
illi: Quam ob causam vadis ad eum? Ho-
die non sunt kalendae neque sabbatum.
Quae respondit: Vadam. Stravitque a-

sinam, et praecepit puero: Mina et perge,
ne mihi moram facias in eundo. Et
hoc age quod praecipio tibi. Profecta est igitur
et venit ad virum Dei in montem Carme-
li. Cumque vidisset eam vir Dei de contra, ait
ad Giezi puerum suum: Ecce Sunamitis
illa. Vade ergo in occursum eius, et dic ei:
Recte ne agitur circa te, et circa virum tu-
um, et circa filium tuum? Quae respondit: Recte.
Cumque venisset ad virum Dei in monte,
apprehendit pedes eius. Et accessit Giezi
ut amoveret eam. Et ait homo Dei: Dimit-
te illam: anima enim eius in amaritudine
est, et Dominus celavit a me, et non indicavit mihi.
Quae dixit illi: Numquid petivi filium a do-
mino meo? Numquid non dixi tibi: Ne illudas me?
At ille ait ad Giezi: Accinge lum-
bos tuos, et tolle baculum meum in ma-
nu tua, et vade. Si occurrerit tibi ho-
mo, non salutes eum: et si salutaverit te quis-
piam, non respondeas illi. Et pones baculum
meum super faciem pueri. Porro mater
pueri ait: Vivit Dominus, et vivit anima tua,
non dimittam te. Surrexit ergo, et secutus est
eam. Giezi autem praecesserat eos, et posu-
erat baculum super faciem pueri, et non
erat vox neque sensus: reversusque est in occur-
sum eius, et nuntiavit ei dicens: Non sur-
rexit puer. Ingressus est ergo Heliseus domum,
et ecce puer mortuus iacebat in lectulo
eius. Ingressusque clausit ostium super se
et super puerum: et oravit ad Dominum. Et
ascendit et incubuit super puerum. Posuit-
que os suum super os eius, et oculos suos super oculos
eius, et manus suas super manus eius: et incurvavit
se super eum. Et calefacta est caro pueri. At
ille reversus deambulabat in domo semel
huc atque illuc: et ascendit et incubuit super eum.

Oscitavit puer septies, aperuitque ocu-
los. Ille vocavit Giezi et dixit ei: Voca
Sunamitem hanc. Quae vocata, ingressa
est ad eum. Qui ait: Tolle filium tuum.
Venit illa et corruit ad pedes eius,
et adoravit super terram. Tulitque filium
suum et egressa est. Et Heliseus reversus est in
Galgala. Erat autem fames in terra, et filii
prophetarum habitabant coram eo. Dixitque
uni de pueris suis: Pone ollam gran-
dem, et coque pulmentum filiis prophetarum.
Et egressus est unus in agrum ut colli-
geret herbas agrestes. Invenitque quasi vi-
tem silvestrem, et collegit ex ea co-
locynthidas agri, et implevit pal-
lium suum. Et reversus concidit in ollam pul-
menti; nesciebat enim quid esset. Infude-
runt ergo sociis ut comederent. Cumque
gustassent de coctione, exclamaverunt
dicentes: Mors in olla, vir Dei. Et non
potuerunt comedere. At ille: Afferte, inquit,
farinam. Et misit in ollam, et ait: In-
funde turbae, ut comedant. Et non fuit
amplius quicquam amaritudinis in olla.
Vir autem quidam venit de Baalsalisa,
deferens viro Dei panes primitiarum, et
viginti panes hordeaceos, et frumentum no-
vum in pera sua. At ille dixit: Da populo,
ut comedat. Responditque ei minister eius:
Quantum est hoc, ut apponam coram centum
viris? Rursum ille: Da, ait, populo ut co-
medat. Haec enim dicit Dominus: Comedent
et supererit. Posuit itaque coram eis:
qui comederunt, et superfuit iuxta verbum Domini.

V

Naaman princeps dux
militiae regis Syriae erat
vir magnus apud dominum suum et honoratus.
Per illum enim dedit Dominus salutem Syriae.
Erat autem vir fortis et dives, sed leprosus.
Porro de Syria egressi fuerant latrunculi,
et captivam duxerant de terra Israel puel-
lam parvulam, quae erat in obsequio ux-
oris Naaman. Quae ait ad dominam suam:
Utinam fuisset dominus meus ad prophetam qui
est in Samaria. Profecto curasset eum a
lepra quam habet. Ingressus est itaque Naaman
ad dominum suum, et nuntiavit ei dicens:
Sic et sic locuta est puella de terra Israel.
Dixitque ei rex Syriae: Vade, et mittam
litteras ad regem Israel. Qui cum profectus
esset et tulisset secum decem talenta argenti
et sex milia aureos, et decem mutatoria
vestimentorum, detulit litteras ad regem Israel
in haec verba: Cum acceperis epistolam hanc,
scito quod miserim ad te Naaman servum
meum, ut cures eum a lepra sua. Cumque
legisset rex Israel litteras, scidit vestimenta
sua, et ait: Numquid deus ego sum, ut oc-
cidere possim et vivificare, quia iste misit
ad me ut curem hominem a lepra sua?
Animadvertite et videte quod occasiones quaerat
adversum me. Quod cum audisset Heliseus
vir Dei, scidisse videlicet regem Israel vestimen-
ta sua, misit ad eum dicens: Quare scidisti
vestimenta tua? Veniat ad me, et
sciat prophetam esse in Israel. Venit ergo Naa-
man cum equis et curribus, et stetit ad o-
stium domus Helisei. Misitque ad eum He-
liseus nuntium dicens: Vade et lava-
re septies in Iordane, et recipiet sani-
tatem caro tua, atque mundaberis. Ira-
tus Naaman recedebat dicens: Puta-
bam quod egrederetur ad me, et stans invocaret
nomen Domini Dei sui, et tangeret manu sua
locum leprae, et curaret me. Numquid non me-
liores sunt Abana et Pharphar fluvii

Damasci omnibus aquis Israel ut laver
in eis et munder? Cum ergo vertisset se et
abiret indignans, accesserunt ad eum
servi sui et locuti sunt ei. Pater et si rem
grandem dixisset tibi propheta, certe facere
debueras. Quanto magis quia nunc dixit
lavare et mundaberis? Descendit et la
vit in Iordane septies iuxta sermonem
viri dei, et restituta est caro eius sicut caro
pueri parvuli, et mundatus est. Reversusque ad
virum dei cum universo comitatu suo, ve
nit et stetit coram eo, et ait: Vere scio quod
non sit deus in universa terra nisi tantum in Israel. Ob
secro itaque ut accipias benedictionem a ser
vo tuo. At ille respondit: Vivit dominus ante quem
sto, quia non accipiam. Cumque vi faceret penitus
non acquievit. Dixitque Naaman: Ut vis. Sed
obsecro concede mihi servo tuo ut tollam
onus duorum burdonum de terra. Non enim
faciet ultra servus tuus holocaustum
aut victimam diis alienis nisi domino. Hoc
autem solum est de quo depreceris dominum pro servo
tuo: quando ingredietur dominus meus templum Remmon
ut adoret, et illo innitente super manum
meam si adoravero in templo Remmon,
adorante eo in eodem loco, ut ignoscat mihi
dominus servo tuo pro hac re. Qui dixit ei:
Vade in pace. Abiit ergo ab eo electo
terre tempore. Dixitque Giezi puer viri dei:
Pepercit dominus meus Naaman Syro isti ut
non acciperet ab eo que attulit. Vivit dominus
quia curram post eum et accipiam ab eo ali
quid. Et secutus est Giezi post tergum Naaman.
Quem cum vidisset ille currentem ad se, de
siluit de curru in occursum eius, et ait: Rec
te ne sunt omnia? Et ille ait: Recte. Do
minus misit me ad te dicens: Modo vene
runt ad me duo adolescentes de monte

te Ephraim ex filiis prophetarum. Da eis
talentum argenti et vestes mutato
rias duplices. Dixitque Naaman: Me
lius est ut accipias duo talenta. Et
coegit eum, ligavitque duo talenta
argenti in duobus saccis et duplicia
vestimenta, et posuit super duos pueros
suos, qui et portaverunt coram eo. Cumque
venisset iam vesperi, tulit de manu eorum
et reposuit in domo, dimisitque viros
et abierunt. Ipse autem ingressus stetit co
ram domino suo. Et dixit Heliseus: Unde
venis Giezi? Qui respondit: Non ivit
servus tuus quoquam. At ille ait: Nonne
cor meum in presenti erat quando reversus est
homo de curru suo in occursum tui? Nunc
igitur accepisti argentum et accepisti ve
stes ut emas oliveta et vineta
et oves et boves et servos et ancillas.
Sed et lepra Naaman adherebit tibi et
semini tuo in sempiternum. Et egressus
est ab eo leprosus quasi nix. VI
Dixerunt autem filii prophetarum ad He
liseum: Ecce locus in quo habitamus
coram te angustus est nobis. Eamus
usque ad Iordanem et tollant singuli
de silva materias singulas ut edifi
cemus nobis ibi locum ad habitandum.
Qui dixit: Ite. Et ait unus ex illis: Veni ergo et
tu cum servis tuis. Respondit: Ego veniam.
Et abiit cum eis. Cumque venissent ad Ior
danem, cedebant ligna. Accidit autem ut
unus cum materiam succidisset, caderet
ferrum in aquam. Exclamavitque
ille et ait: Heu heu heu domine mi,
et hoc ipsum mutuo acceperam. Dixit autem
homo dei: Ubi cecidit? At ille monstravit
ei locum. Precidit ergo lignum et misit

illuc natavitque ferrum. Et ait: Tolle. Qui
extendit manum et tulit illud. Rex
autem Syrie pugnabat contra Israel. Consilium-
que iniit cum servis suis dicens: In
loco illo ponamus insidias. Misit ita-
que vir dei ad regem Israel dicens: Ca-
ve ne transeas in loco illo, quia ibi Syri
in insidiis sunt. Misit itaque rex Israel
ad locum quem dixerat ei vir dei et preoccu-
pavit eum, et observavit se ibi non
semel neque bis. Conturbatumque est cor re-
gis Syrie pro hac re. Et convocatis servis
suis ait: Quare non indicatis mihi quis prodi-
tor mei sit apud regem Israel? Dixitque
unus servorum eius: Nequaquam domine mi rex,
sed Heliseus propheta qui est in Israel indicat
regi Israel omnia verba quecumque locutus
fueris in conclavi tuo. Dixitque eis: Ite
et videte ubi sit, ut mittam et capiam eum.
Annuntiaveruntque ei dicentes: Ecce in Do-
thaim. Misit ergo illuc equos et currus
et robur exercitus. Qui cum venissent no-
cte, circumdederunt civitatem. Consurgens
autem diluculo minister viri dei egressus est,
viditque exercitum in circuitu civitatis et
equos et currus. Nuntiavitque ei dicens:
Heu heu heu domine mi, quid faciemus?
At ille respondit: Noli timere. Plures enim
nobiscum sunt quam cum illis. Cumque orasset
Heliseus ait: Domine aperi oculos huius ut vi-
deat. Et aperuit dominus oculos pueri et vidit,
et ecce mons plenus equorum et curruum
igneorum in circuitu Helisei. Hostes
vero descenderunt ad eum. Porro Heliseus
oravit dominum dicens: Percute obsecro
gentem hanc cecitate. Percussitque eos
dominus ne viderent iuxta verbum Helisei.
Dixit autem ad eos Heliseus: Non est hec via

nec ista est civitas. Sequimini me et ostendam
vobis virum quem queritis. Duxit ergo eos
in Samariam. Cumque ingressi fuissent
Samariam, dixit Heliseus: Domine aperi oculos
istorum ut videant. Aperuitque dominus oculos e-
orum, et viderunt se esse in medio Samarie.
Dixitque rex Israel ad Heliseum cum vidisset
eos: Numquid percutiam eos pater mi?
At ille ait: Non percuties. Neque enim ce-
pisti eos gladio et arcu tuo ut percu-
tias. Sed pone panem et aquam coram eis
ut comedant et bibant et vadant ad
dominum suum. Appositaque est eis ciborum ma-
gna preparatio, et comederunt et biberunt.
Et dimisit eos, abieruntque ad dominum su-
um. Et ultra non venerunt latrones Syrie in terram
Israel. Factum est autem post hec, congregavit Be-
nadad rex Syrie universum exercitum
suum, et ascendit et obsidebat Samariam.
Factaque est fames magna in Samaria, et
tam diu obsessa est civitas donec ve-
nundaretur caput asini octoginta ar-
genteis, et quarta pars cabi stercoris colum-
barum quinque argenteis. Cumque rex Israel
transiret per murum, mulier quedam excla-
mavit ad eum dicens: Salva me domi-
ne mi rex. Qui ait: Non te salvet dominus,
unde te salvare possum? De area an
de torculari? Dixitque ad eam rex: Quid
tibi vis? Que respondit: Mulier ista dixit mi-
hi: Da filium tuum ut comedamus eum hodie,
et filium meum comedemus cras. Coximus
ergo filium meum et comedimus. Dixique
ei die altera: Da filium tuum ut comeda-
mus eum. Que abscondit filium suum. Quod
cum audisset rex, scidit vestimenta su-
a et transibat per murum. Viditque omnis
populus cilicium quo vestitus erat ad carnem

interfectus. Et ait: Hec michi faciat deus et
hec addat, si steterit caput Helisei filii
Saphat super eum hodie. Heliseus autem
sedebat in domo sua, et senes sedebant
cum eo. Premisit itaque virum. Et an-
tequam veniret nuntius ille, dixit ad senes:
Numquid scitis quod miserit filius homi-
cide hic ut precidatur caput meum? Vi-
dete ergo cum venerit nuntius claudi-
te hostium, et non sinatis eum introire.
Ecce enim sonitus pedum domini eius post
eum est. Adhuc illo loquente eis, appa-
ruit nuntius qui veniebat ad eum. Et ait:
Ecce tantum malum a domino est. Quid amplius
expectabo a domino?

VII

Dixit autem Heliseus: Audite ver-
bum domini. Hec dicit dominus: In tempore
hoc cras modius simile uno statere erit,
et duo modii hordei statere uno, in
porta Samarie. Respondens unus de duci-
bus, super cuius manum rex incumbebat,
homini dei ait: Si dominus fecerit etiam
cataractas in celo, numquid poterit
esse quod loqueris? Qui ait: Videbis oculis
tuis, et inde non comedes. Quattuor ergo
viri erant leprosi iuxta introitum por-
te, qui dixerunt ad invicem: Quid hic esse
volumus donec moriamur? Sive ingre-
di voluerimus civitatem, fame morie-
mur; sive manserimus hic, moriendum
nobis est. Venite ergo et transfugiamus ad
castra Syrie. Si pepercerint nobis, vive-
mus; si autem occidere voluerint, nichilomi-
nus moriemur. Surrexerunt ergo vespere ut
venirent ad castra Syrie. Cumque
venissent ad principium castrorum Syri-
e, nullum ibidem repperiunt. Siquidem dominus
sonitum audiri fecerat in castris Syrie
curruum et equorum et exercitus plurimi.
Dixeruntque ad invicem: Ecce mercede
conduxit adversum nos rex Israel reges
Ettheorum et Egyptiorum, et venerunt super
nos. Surrexerunt ergo et fugerunt in
tenebris, et dereliquerunt tentoria sua
et equos et asinos in castris. Fugeruntque
animas suas tantum salvare cupientes.
Igitur cum venissent leprosi illi ad principi-
um castrorum, ingressi sunt unum taber-
naculum et comederunt et biberunt. Tuleruntque
inde aurum et argentum et vestes, et abi-
erunt et absconderunt. Et rursum rever-
si sunt ad aliud tabernaculum, et inde
similiter auferentes absconderunt. Dix-
eruntque ad invicem: Non recte facimus.
Hec enim dies boni nuntii est. Si tacu-
erimus et noluerimus nuntiare usque
mane, sceleris arguemur. Venite eamus
et nuntiemus in aula regis. Cumque ve-
nissent ad portam civitatis, narraverunt
eis dicentes: Ivimus ad castra Syrie, et
nullum ibidem repperimus hominem, nisi equos
et asinos alligatos, et fixa tentoria.
Ierunt ergo portarii et nuntiaverunt
in palatio regis intrinsecus. Qui surrexit
nocte et ait ad servos suos: Dico
vobis quid fecerint nobis Syri. Sciunt quia
fame laboramus, et idcirco egressi sunt
de castris et latitant in agris, dicentes:
Cum egressi fuerint de civitate, capiemus
eos vivos, et tunc civitatem ingredi pote-
rimus. Respondit autem unus servorum eius: Tol-
lamus quinque equos qui remanserunt in urbe,
quia ipsi tantum sunt in universa multitudine
Israel, alii enim consumpti sunt, et mittentes
explorare poterimus. Adduxerunt
ergo duos equos. Miseruntque ad castra

syrorum rex, dicens: Ite et videte. Qui
abierunt post eos usque ad Iordanem:
ecce autem omnis via plena erat vesti-
bus et vasis, que proiecerant Syri cum
turbarentur. Reversique nuntii indicaverunt
regi. Et egressus populus diripuit castra Sy-
rie. Factusque est modius simile statere
uno, et duo modii hordei statere uno,
iuxta verbum domini. Porro rex ducem illum
in cuius manu incubuerat, constituit ad
portam. Quem conculcavit turba in introitu
et mortuus est, iuxta quod locutus fuerat vir
dei quando descenderat rex ad eum. Factumque
est secundum sermonem viri dei, quem dixe-
rat regi quando ait: Duo modii hordei
statere uno erunt, et modius simile sta-
tere uno, hoc eodem tempore cras in porta
Samarie, quando responderat dux ille viro
dei et dixerat: Etiam si dominus fecerit cata-
ractas in celo, numquid poterit fieri quod loque-
ris? Et dixit: Videbis oculis tuis, et inde non
comedes. Evenit ergo ei sicut predictum erat;
et conculcavit eum populus in porta, et mor-
Heliseus autem VIII tuus est.
locutus est ad mulierem cuius vivere
fecerat filium, dicens: Surge vade tu et do-
mus tua, et peregrinare ubicumque reppe-
ris. Vocavit enim dominus famem, et veniet
super terram septem annis. Que surrexit et
fecit iuxta verbum hominis dei. Et vadens
cum domo sua, peregrinata est in terra Phili-
stiim diebus multis. Cumque finiti es-
sent anni septem, reversa est mulier de ter-
ra Philistiim. Et egressa est ut interpella-
ret regem pro domo sua et agris suis. Rex
autem loquebatur cum Giezi puero viri
dei, dicens: Narra mihi omnia magnalia
que fecit Heliseus. Cumque ille narraret

regi quomodo mortuum suscitasset, apparuit
mulier cuius vivificaverat filium, clamans
ad regem pro domo sua et pro agris suis.
Dixitque Giezi: Domine mi rex, hec est mulier,
et hic est filius eius quem suscitavit Heliseus.
Et interrogavit rex mulierem, que narravit
ei. Deditque ei rex eunuchum unum, dicens:
Restitue ei omnia que sua sunt, et universos reddi-
tus agrorum a die qua dereliquit terram usque
ad presens. Venit quoque Heliseus Dama-
scum, et Benadad rex Syrie egrotabat.
Nuntiaveruntque ei dicentes: Venit vir dei
huc. Et ait rex ad Azahel: Tolle tecum
munera, et vade in occursum viri dei, et
consule dominum per eum dicens: Si evadere
potero de infirmitate mea hac? Ivit igitur
Asahel in occursum eius, habens secum mu-
nera et omnia bona Damasci, onera quadraginta ca-
melorum. Cumque stetisset coram eo, ait:
Filius tuus Benadad rex Syrie misit me
ad te dicens: Si sanari potero de infirmitate
mea hac? Dixitque Heliseus: Vade dic
ei: Sanaberis. Porro ostendit mihi dominus quia mor-
te morietur. Stetitque cum eo, et turbatus est
usque ad suffusionem vultus. Flevitque vir
dei. Cui Azahel ait: Quare flet dominus meus?
At ille respondit: Quia scio que facturus sis
filiis Israel mala. Civitates eorum mu-
nitas igne succendes, et iuvenes eorum
interficies gladio, et parvulos eorum elides,
et pregnantes divides. Dixitque Azahel:
Quid enim sum servus tuus canis, ut faciam
rem istam magnam? Et ait Heliseus: Osten-
dit mihi dominus te regem Syrie fore. Qui cum
recessisset ab Heliseo, venit ad dominum
suum. Qui ait ei: Quid tibi dixit Heliseus? At
ille respondit: Dixit mihi: Recipies sani-
tatem. Cumque venisset dies altera

tulit stragulum et infudit aquam et expandit
super faciem suam. Quo mortuo reg-
navit azahel pro eo. Anno quinto ioram filii
achab regis israel regnavit ioram fi-
lius iosaphat rex iuda. Triginta du-
orum annorum erat cum regnare cepisset
et octo annis regnavit in ierusalem. Am-
bulavitque in viis regum israel sicut ambula-
verat domus achab. Filia enim achab erat
uxor eius. Et fecit quod malum est coram domino. No-
luit autem dominus disperdere iudam propter david ser-
vum suum sicut promiserat ei ut daret illi lu-
cernam et filiis eius cunctis diebus. In diebus
eius recessit edom ne esset sub iuda et consti-
tuit sibi regem. Venitque ioram seira et omnes
currus cum eo. Et surrexit nocte percussitque
ydumeos qui eum circumdederant et princi-
pes curruum. populus autem fugit in tabernacula
sua. Recessit ergo edom ne esset sub iuda
usque ad diem hanc. Tunc recessit et lobna
in tempore illo. Reliqua autem sermonum ioram
et universa que fecit nonne hec scripta sunt in libro
verborum dierum regum iuda. Et dormivit ioram
cum patribus suis sepultusque est cum eis in civitate
david. Et regnavit ochozias filius eius pro eo. Anno
duodecimo ioram filii achab regis israel regnavit
ochozias filius ioram regis iude. Vigin-
ti duorum annorum erat ochozias cum reg-
nare cepisset. et uno anno regnavit in ierusalem.
Nomen matris eius athalia filia amri re-
gis israel. Et ambulavit in viis domus achab
et fecit malum coram domino sicut domus
achab. Gener enim domus achab fuit.
Abiit quoque cum ioram filio achab ad pre-
lium contra azahel regem syrie in ramoth
galaad. Et vulneraverunt syri ioram. Qui
reversus est ut curaretur in iezrahel quia vul-
neraverant eum syri in ramoth pugnantem contra

azahel regem syrie. Porro ochozias
filius ioram rex iuda descendit invi-
sere ioram filium achab in iezrahel quia egro-
tabat.

IX

Heliseus autem propheta
vocavit unum de filiis prophetarum et
ait illi. Accinge lumbos tuos et tolle
lenticulam olei hanc in manu tua et va-
de in ramoth galaad. Cumque veneris
illuc videbis ieu filium iosaphat filii
namsi. Et ingressus suscitabis eum de medio
fratrum suorum et introduces in interius cubi-
culum. tenensque lenticulam olei fundes
super caput eius et dices. Hec dicit dominus.
Unxi te regem super israel. Aperiesque ostium
et fugies et non ibi subsistes. Abiit ergo
adolescens puer prophete in ramoth gala-
ad. et ingressus est illuc. Ecce autem princi-
pes exercitus sedebant et ait. Verbum
mihi ad te o princeps. Dixitque ieu. Ad quem
ex omnibus nobis. At ille dixit. Ad te
o princeps. Et surrexit et ingressus est
cubiculum. At ille fudit oleum super
caput eius et ait. Hec dicit dominus deus
israel. Unxi te regem super populum domini
israel. Et percuties domum achab domini tui
ut ulciscar sanguinem servorum meorum
prophetarum et sanguinem omnium servorum domini
de manu iezabel. Perdamque omnem
domum achab et interficiam de achab
mingentem ad parietem et clausum et
novissimum in israel. Et dabo domum a-
chab sicut domum ieroboam filii na-
bath et sicut domum baasa filii ahia.
Iezabel quoque comedent canes in agro
iezrahel nec erit qui sepeliat eam.
Aperuitque ostium et fugit. Ieu autem e-
gressus est ad servos domini sui. Qui dixe-
runt ei. Recte ne sunt omnia. Quid venit

insanus iste ad te? Qui ait eis: Nosti
hominem et quid locutus sit. At illi re
sponderunt: Falsum est, sed magis narra
nobis. Qui ait eis: Hec et hec locutus est
mihi et ait: Hec dicit dominus: Unxi te regem
super Israel. Festinaverunt itaque et unus
quisque tollens pallium suum posuerunt
sub pedibus eius in similitudinem tribuna
lis et cecinerunt tuba atque dixerunt: Re
gnavit Ieu. Coniuravit ergo Ieu filius
Iosaphath filii Namsi contra Ioram. Por
ro Ioram obsederat Ramoth Gala
ath ipse et omnis Israel contra Azahel regem
Syrie, et reversus fuerat ut curaret
in Iesrahel propter vulnera, quia percusse
rant eum Syri preliantem contra Asahel re
gem Syrie. Dixitque Ieu: Si placet vobis,
nemo egrediatur profugus de civitate
ne vadat et nuntiet in Iesrahel. Et
ascendit et profectus est in Iezrahel.
Ioram enim egrotabat ibi, et Ochozias
rex Iuda descenderat ad visitandum
Ioram. Igitur speculator qui stabat super
turrem Iezrahel vidit globum Ieu
venientis et ait: Video ego globum.
Dixitque Ioram: Tolle currum et mitte in oc
cursum eorum, et dicat vadens: Rectene
sunt omnia? Abiit ergo qui ascenderat currum
in occursum eius et ait: Hec dicit rex: Pa
cata ne sunt omnia? Dixitque ei Ieu: Quid
tibi et paci? Transi et sequere me. Nunti
avit quoque speculator dicens: Venit nun
tius ad eos et non revertitur. Misit etiam
currum equorum secundum. Venit itaque ad
eos et ait: Hec dicit rex: Num pax est?
Et ait Ieu: Quid tibi et paci? Transi et
sequere me. Nuntiavit autem speculator
dicens: Venit usque ad eos et non revertitur.

Est autem incessus quasi incessus Ieu filii
Iosaphat filii Namsi, preceps enim graditur.
Et ait Ioram: Iunge currum. Iunxeruntque
currum eius. Et egressus est Ioram rex Israel
et Ochozias rex Iuda singuli in curribus
suis. Egressique sunt in occursum Ieu et inve
nerunt eum in agro Naboth Iezraheli
te. Cumque vidisset Ioram Ieu, dixit:
Pax est Ieu? At ille respondit: Que pax?
Adhuc fornicationes Iezabel matris
tue et veneficia eius multa vigent. Con
vertit autem Ioram manum suam et fugiens
ait ad Ochoziam: Insidie Ochozia.
Porro Ieu tetendit arcum ~~suum~~ manu
et percussit Ioram inter scapulas et egres
sa est sagitta per cor eius. Statimque cor
ruit in curru suo. Dixitque Ieu ad Bad
acer ducem: Tolle, proice eum in agro Na
both Iezrahelite. Memini enim quando ego
et tu sedentes in curru sequebamur Achab
patrem huius quod dominus onus hoc levaverit super
eum dicens: Si non pro sanguine Naboth
et pro sanguine filiorum eius quem vidi he
ri, ait dominus, reddam tibi in agro isto, dicit dominus.
Nunc ergo tolle et proice eum in agro isto
iuxta verbum domini. Ochozias autem rex
Iuda videns hoc fugit per viam domus
horti. Persecutusque est eum Ieu et ait: E
tiam hunc percutite in curru suo. Et percus
serunt eum in ascensu Gaber qui est
iuxta Ieblaam. Qui fugit in Mageddo
et mortuus est ibi. Et imposuerunt eum servi
eius super currum suum et tulerunt in Ierusalem
sepelieruntque eum in sepulchro cum patri
bus suis in civitate David. Anno xii Iora
filii Achab regis Israel regnavit Ocho
zias super Iudam. Venitque Ieu Iez
rahel. Porro Iezabel introitu eius

audito depinxit oculos suos stibio et
ornavit caput suum et respexit per fenestram
ingredientem Iehu per portam et ait Num-
quid pax esse potest Zambri qui interfecit
dominum suum? Levavitque Iehu faciem
suam ad fenestram et ait Quae est ista?
Et inclinaverunt se ad eum duo vel tres
eunuchi. At ille dixit eis Praecipita-
te eam deorsum. Et praecipitaverunt eam,
aspersusque est sanguine paries et equorum un-
gulae, qui conculcaverunt eam. Cumque ingressus
esset ut comederet biberetque, ait Ite et vide-
te maledictam illam, et sepelite eam, quia
filia regis est. Cumque issent ut sepeli-
rent eam, non invenerunt nisi calvariam
et pedes et summas manus. Reversique nun-
tiaverunt ei. Et ait Iehu Sermo Domini est
quem locutus est per servum suum Heliam Thesbi-
ten dicens In agro Iezrahel comedent
canes carnes Iezabel. Et erunt carnes
Iezabel sicut stercus super faciem ter-
rae in agro Iezrahel, ita ut praetereuntes di-
cant Haeccine est illa Iezabel?

X

Erant autem Achab LXX filii in Sama-
ria. Scripsit ergo Iehu litteras
et misit in Samariam ad optimates
civitatis et ad maiores natu et ad
nutricios Achab dicens Statim
ut acceperitis litteras has qui habetis filios
domini vestri et currus et equos et civitates
firmas et arma, eligite meliorem et
eum qui vobis placuerit de filiis domini vestri
et ponite eum super solium patris sui et
pugnate pro domo domini vestri. Timue-
runt illi vehementer et dixerunt Ecce
duo reges non potuerunt stare coram eo,
et quomodo nos valebimus resistere? Mise-
runt ergo praepositi domus et praefectus ci-
vitatis et maiores natu et nutricii ad
Iehu dicentes Servi tui sumus. Quaecumque
iusseris faciemus, nec constituemus
regem. Quodcumque tibi placet fac. Rescrip-
sit autem eis litteras secundo dicens Si
mei estis et oboeditis mihi, tollite ca-
pita filiorum domini vestri et venite ad
me hac eadem hora cras in Iezrahel.
Porro filii regis LXX viri apud optima-
tes civitatis nutriebantur. Cumque
venissent litterae ad eos, tulerunt filios
regis et occiderunt LXX viros et posu-
erunt capita eorum in cophinis et mise-
runt ad eum in Iezrahel. Venit autem
nuntius et indicavit ei dicens Attule-
runt capita filiorum regis. Qui respondit
ait Ponite ad duos acervos iuxta
introitum portae usque mane. Cumque
diluxisset, egressus est et stans dixit ad
omnem populum Iusti estis; si ego coniu-
ravi contra dominum meum et interfeci eum, quis
percussit omnes hos? Videte ergo nunc
quoniam non cecidit de sermonibus Domini in ter-
ram quos locutus est Dominus super domum Achab,
et Dominus fecit quod locutus est in manu servi sui
Heliae. Percussit igitur Iehu omnes qui re-
liqui erant de domo Achab in Iezra-
hel et universos optimates eius et notos
et sacerdotes, donec non remanerent ex eo
reliquiae. Et surrexit et venit in Samariam.
Cumque venisset ad Cameram pastorum in
via, invenit fratres Ochoziae regis Iuda
dixitque ad eos Quinam estis vos? At
illi responderunt Fratres Ochoziae sumus et
descendimus ad salutandos filios re-
gis et filios reginae. Qui ait Conprehen-
dite eos vivos. Quos cum conprehendissent
vivos, iugulaverunt eos in cisterna

[te]
rux camiam .xl. duos uiros ⁊ non re
liquit ex eis quemquam. Cumque abis
set inde, inuenit ionadab filium rechab
in occursum sibi ⁊ benedixit ei. Et ait ad
eum: Numquid est cor tuum rectum sicut
cor meum cum corde tuo? Et ait iona
dab: Est. Si est inquit da manum tuam.
Qui dedit ei manum suam. At ille leua
uit eum ad se in currum. Dixitque ad eum:
Veni mecum ⁊ uide zelum meum pro domino.
Et impositum curru suo duxit in sama
riam. Et percussit omnes qui reliqui fuerant
de achab in samaria usque ad unum
iuxta uerbum domini quod locutus est per heliam.
Congregauit ergo iheu omnem populum
⁊ dixit ad eos: Achab coluit baal parum,
ego autem colam eum amplius. Nunc ergo omnes
prophetas baal ⁊ uniuersos seruos eius
⁊ cunctos sacerdotes ipsius uocate ad
me. Nullus sit qui non ueniat. Sacrificium
enim grande est mihi baal. Quicumque de
fuerit non uiuet. Porro iheu faciebat
hoc insidiose ut disperderet cultores ba
al. Dixitque: Sanctificate diem sollempnem
baal. Vocauitque ⁊ misit in uniuersos
terminos israel ⁊ uenerunt cuncti serui
baal. Non fuit residuus ne unus
quidem qui non ueniret. Et ingressi sunt
templum baal. Et repleta est domus
baal a summo usque ad summum. Dixitque
his qui erant super uestes: Proferte
uestimenta uniuersis seruis baal.
Et protulerunt eis uestes. Ingressusque
iheu ⁊ ionadab filius rechab templum
baal ait cultoribus baal: Perquirite
⁊ uidete ne quis forte uobiscum sit
de seruis domini, sed ut sint soli serui
baal. Ingressi sunt igitur ut facerent
uictimas ⁊ holocausta. Iheu autem prepa
rauit sibi foris lxxx uiros ⁊ dixerat eis:
Quicumque fugerit de hominibus his quos
ego adduxero in manus uestras, anima eius
erit pro anima illius. Factum est autem cum completum esset
holocaustum, precepit iheu militibus suis
⁊ ducibus: Ingredimini ⁊ percutite eos,
nullus euadat. Percusseruntque
eos in ore gladii ⁊ proiecerunt milites
⁊ duces. Et ierunt in ciuitatem templi ba
al ⁊ protulerunt statuam de fano baal
⁊ combusserunt ⁊ comminuerunt eam. De
struxerunt quoque edem baal ⁊ fecerunt pro ea
latrinas usque in diem hanc. Deleuit itaque
iheu baal de israel. Verumtamen a peccatis ie
roboam filii nabath qui peccare fecit
israel non recessit, nec dereliquit uitulos au
reos qui erant in bethel ⁊ in dan. Dixit
autem dominus ad iheu: Quia studiose fecisti quod
rectum erat ⁊ placebat in oculis meis,
⁊ omnia que erant in corde meo fecisti contra
domum achab, filii tui usque ad quartam
generationem sedebunt super thronum israel.
Porro iheu non custodiuit ut ambularet
in lege domini dei israel in toto corde suo. Non
enim recessit a peccatis ieroboam qui peccare
fecerat israel. In diebus illis cepit dominus tedere
super israel. Percussitque eos azahel in uniuersis
finibus israel ab iordane contra orientalem
plagam, omnem terram galaad ⁊ gad
⁊ ruben ⁊ manasse ab aroer que est super
torrentem arnon ⁊ galaad ⁊ basan.
Reliqua autem uerborum iheu ⁊ uniuersa que fecit
⁊ fortitudo eius, nonne hec scripta sunt in libro
uerborum dierum regum israel? Et dormiuit iheu
cum patribus suis sepelieruntque eum in sa
maria. Et regnauit ioachaz filius eius pro eo.
Dies autem quos regnauit iheu super

xi isrl' xx et viij anni b in samaria XI
Athalia uero mater ochozie uidens
mortuum filium suum surrexit et
interfecit omne semen regium. Tollens autem
iosaba filia regis ioram soror ocho
zie ioas filium ochozie furata est eum
de medio filiorum regis qui interficieba
tur et nutricem eius de triclinio et ab
scondit eum a facie athalie ut non interfi
ceretur. Eratque cum ea in domo domini clam
sex annis. Porro athalia regnauit
super terram. Anno autem septimo misit
ioiada et assumens centuriones et mili
tes introduxit ad se in templum domini pe
pigitque cum eis fedus et adiurans eos
in domo domini ostendit eis filium regis et
precepit illis dicens. Iste est sermo quem
facere debetis. Tercia pars uestrum introeat sab
bato et obseruet excubias domus regis.
Tercia autem pars sit ad portam seir et tercia
pars ad portam que est post habitaculum scu
tariorum et custodietis excubias domus
messa. Due uero partes e uobis omnes egre
dientes sabbato custodiant excubias
domus domini circa regem et uallabitis eum
habentes arma in manibus uestris. Siquis
autem ingressus fuerit septum templi inter
ficiatur. Eritisque cum rege introeunte et
egrediente. Et fecerunt centuriones iuxta
omnia que preceperat eis ioiada sacerdos.
Et assumentes singuli uiros suos qui in
grediebantur sabbatum cum hijs qui eg
rediebantur sabbato uenerunt ad ioiada
sacerdotem. Qui dedit eis hastas et ar
ma regis dauid que erant in domo domini. Et stete
runt singuli habentes arma in manu sua
a parte templi dextra usque ad partem si
nistram altaris et edis circum regem.
Et eduxit filium regis et posuit super eum dya
dema et testimonium. Feceruntque eum re
gem et unxerunt. Et plaudentes manu
dixerunt. Uiuat rex. Audiuit autem atha
lia uocem currentis populi. Et ingressa ad tur
bas in templum domini uidit regem stantem
super tribunal iuxta morem et cantores et tu
bas prope eum omnemque populum terre leta
tem et canentem tubis. Et scidit uestimenta su
a clamauitque. Coniuratio coniuratio.
Precepit autem ioiada centurionibus qui erant
super exercitum et ait eis. Educite eam extra
septa templi et quicumque secutus eam fuerit
feriatur gladio. Sacerdos dixerat enim. Non
occidatur in templo domini. Imposueruntque
ei manus et impegerunt eam per uiam in
troitus equorum iuxta palatium et interfecta est
ibi. Pepigit ergo fedus ioiada inter dominum
et inter regem et inter populum ut esset populus
domini et inter regem et populum. Ingressusque
est omnis populus terre templum baal
et destruxerunt aras eius et ymagines
contriuerunt ualide. Mathan quoque sacer
dotem baal occiderunt coram altari. Et
posuit sacerdos custodias in domo domini.
Et tulit centuriones et cerethi et phelethi
legiones et omnem populum terre deduxe
runtque regem de domo domini. Et uenerunt
per uiam porte scutariorum in palatium
et sedit super thronum regum. Letatusque est omnis
populus terre et ciuitas quieuit. Atha
lia autem occisa est gladio in domo regis.
Septemque annorum erat ioas cum regnare
Anno septimo XII cepisset.
iehu regnauit ioas. Qua
draginta annis regnauit in ierusalem.
Nomen matris eius sebia de bersabee.
Fecitque ioas rectum coram domino cunctis

diebus quibus docuit eum ioiada sacerdos.
Verumtamen excelsa non abstulit. Adhuc enim populus
immolabat et adolebat incensum in excel
sis. Dixitque ioas ad sacerdotes. Omnem
pecuniam sanctuariorum que illata fuerit in
templum domini a pretereuntibus, que offertur pro
pretio anime, et quam sponte et arbitrio
cordis sui inferunt in templum domini, accipi
ant illam sacerdotes iuxta ordinem suum.
et instaurent sartatecta domus, siquid
necessarium viderint instauratione. Igitur
usque ad vicesimum tertium annum regis
ioas, non instauraverunt sacerdotes sarta
tecta templi. Vocavitque ioas ioia
da pontificem et sacerdotes, dicens eis.
Quare sartatecta non instauratis templi.
Nolite ergo amplius accipere pecuniam iuxta
ordinem vestrum. Sed ad instaurationem
templi reddite eam. Prohibitique sunt
sacerdotes ultra accipere pecuniam a populo.
et instaurare sartatecta domus. Et tulit
ioiada pontifex gazophilacium unum,
aperuitque foramen desuper, et posuit il
lud iuxta altare ad dexteram ingredien
tium domum domini. Mittebantque in eo
sacerdotes qui custodiebant ostia om
nem pecuniam, que deferebatur ad templum
domini. Cumque viderent nimiam pecuni
am esse in gazophilatio, ascendebat
scriba regis et pontifex, effundebantque
et numerabant pecuniam que inveniebatur
in domo domini. et dabant eam iuxta nu
merum atque mensuram in manu eorum qui
preerant cementariis domus domini. Qui
impendebant eam in fabris lignorum. et in
cementariis hiis qui operabantur in do
mo domini. et sartatecta faciebant. et in
hiis qui cedebant saxa. et ut emerent
ligna et lapides que excidebantur. ita ut
impleretur instauratio domus domini in
universis que indigebant expensa ad
muniendam domum. Verumtamen non fie
bant ex eadem pecunia hydrie templi
domini et fuscinule et thuribula et tube.
et omne vas aureum et argenteum de
pecunia que inferebatur in templum domini.
Hiis enim qui faciebant opus dabatur ut
instauraretur templum domini. Et non fiebat ra
tio hiis hominibus qui accipiebant pecuniam
ut distribuerent eam artificibus, sed in
fide tractabant eam. Pecuniam vero pro delicto.
et pecuniam pro peccatis non inferebant in templum
domini, quia sacerdotum erat. Tunc ascendit
azahel rex syrie. et pugnabat contra geth.
cepitque eam. Et direxit faciem suam ut
ascenderet in ierusalem. Quamobrem tulit
ioas rex iuda omnia sanctificata que con
secraverant iosaphat et ioram et ochozias
patres eius reges iuda. et que ipse obtu
lerat et universum argentum quod inveniri
potuit in thesauris templi domini et in pala
tio regis, misitque azaheli regi syrie.
et recessit ab ierusalem. Reliqua autem sermo
num ioas. et universa que fecit nonne hec
scripta sunt in libro verborum dierum regum iuda.
Surrexerunt autem servi eius et coniuraverunt
inter se, percusseruntque ioas in domo mel
lo in descensu sela. Iozachar namque
filius semath et iozabath filius somer
servi eius percusserunt eum. et mortuus est.
Et sepelierunt eum cum patribus suis in
civitate david, regnavitque amasias filius eius.

XIII

Anno vicesimo ter
tio ioas filii ochozie regis
iude regnavit ioachaz filius iheu
super israel in samaria x et vii annis

et fecit malum coram domino. Secutusque est
peccata Ieroboam filii Nabath qui pecca
re fecit Israel et non declinavit ab eis. Ira
tusque est furor domini contra Israel et tradidit eos
in manu Asahel regis Syrie et in manu
Benadab filii Asahel cunctis diebus.
Deprecatus est autem Ioachaz faciem domini
et audivit eum dominus. Vidit enim angustiam
Israel quia attriverat eos rex Syrie. Et dedit
dominus Israeli salvatorem et liberatus est de
manu regis Syrie. Habitaveruntque filii Is
rael in tabernaculis suis sicut heri et nudius
tertius. Verumtamen non recesserunt a peccatis
domus Ieroboam qui peccare fecit Israel
in ipsis ambulaverunt. Siquidem et lucus per
mansit in Samaria. Et non sunt derelicti
Ioachaz de populo nisi quinquaginta equites et decem
currus et decem milia peditum. Interfecerat
enim eos rex Syrie et redegerat quasi pul
verem in tritura aree. Reliqua autem sermo
num Ioachaz et universa que fecit sed et
fortitudo eius nonne hec scripta sunt in libro
sermonum dierum regum Israel? Dormivit
que Ioachaz cum patribus suis et sepeli
erunt eum in Samaria. Regnavitque Ioas
filius eius pro eo. Anno xxxvii Ioas re
gis Iuda regnavit Ioas filius Ioa
chaz super Israel in Samaria xvi annis
et fecit quod malum est in conspectu domini. Non
declinavit ab omnibus peccatis Ieroboam
filii Nabath qui peccare fecit Israel in
ipsis ambulavit. Reliqua autem sermonum
Ioas et universa que fecit sed et fortitudo
eius quomodo pugnaverit contra Amasiam regem
Iuda nonne hec scripta sunt in libro ser
monum dierum regum Israel? Et dormi
vit Ioas cum patribus suis. Ieroboam
autem sedit super solium eius. Porro Ioas

sepultus est in Samaria cum regibus Israel.
Heliseus autem egrotabat infirmitate
qua et mortuus est. Descenditque ad eum Io
as rex Israel et flebat coram eo dice
batque: Pater mi, pater mi, currus Israel et au
riga eius. Et ait illi Heliseus: Affer
arcum et sagittas. Cumque attulisset
ad eum arcum et sagittas dixit ad re
gem Israel: Pone manum tuam super arcum.
Et cum posuisset ille manum suam su
posuit Heliseus manus suas manibus
regis et ait: Aperi fenestram orientalem.
Cumque aperuisset dixit Heliseus: Iace
sagittam. Et iecit. Et ait Heliseus: Sagit
ta salutis domini et sagitta salutis contra
Syriam. Percutiesque Syriam in Aphec
donec consumas eam. Et ait: Tolle sa
gittas. Qui cum tulisset rursum
dixit ei: Percute iaculo terram. Et cum
percussisset tribus vicibus et stetisset iratus
est contra eum vir dei et ait: Si percussisses
quinquies aut sexies sive septies
percussisses Syriam usque ad consumma
tionem. Nunc autem tribus vicibus percuti
es eam. Mortuus est ergo Heliseus
et sepelierunt eum. Et latrunculi de
Moab venerunt in terram in ipso anno.
Quidam autem sepelientes hominem
viderunt latrunculos et proiecerunt ca
daver in sepulchro Helisei. Quod cum teti
gisset ossa Helisei revixit homo et stetit
super pedes suos. Igitur Asahel rex
Syrie afflixit Israel cunctis diebus Io
achaz. Et misertus est dominus eorum et reversus
est ad eos propter pactum suum quod ha
bebat cum Abraham Ysaac et Iacob et
noluit disperdere eos neque proicere
penitus usque in presens tempus. Mortu

filii ioachaz tulit urbes de manu benadad
filii azahel quas tulerat de manu

ioachaz patris sui iure prelii.
Tribus uicibus percussit eum ioas. et red-
didit ciuitates israheli.

XIIII

Anno secundo ioas filii ioachaz
regis israel. regnauit amasias
filius ioas regis iuda. Viginti quinque
annorum erat cum regnare cepisset.
xxix autem et xxix annis regnauit in ierusalem.
Nomen matris eius ioaden de ierusalem.
Et fecit rectum coram domino. uerumtamen
non ut dauid pater eius. Iuxta omnia que fecit
ioas pater suus fecit. nisi hoc tantum quod ex-
celsa non abstulit. Adhuc enim populus
immolabat et adolebat incensum. in
excelsis. Cumque obtinuisset regnum.
percussit seruos suos. qui interfecerant
regem patrem suum. Filios autem eorum qui
occiderant non occidit. iuxta quod scriptum est in
libro legis moysi. sicut precepit dominus
dicens. Non morientur patres pro filiis.
neque filii pro patribus. sed unusquisque in
peccato suo morietur. Ipse percussit edom
in ualle salinarum x milia. et appre-
hendit petram in prelio. Vocauitque nomen
eius iectehel. usque in presentem diem.
Tunc misit amasias nuntios ad
ioas filium ioachaz filii ihen regis
israel ad amasiam regem iuda. dicens.
Carduus libani misit ad cedrum que
est in lybano. dicens. Da filiam tuam
filio meo uxorem. Transieruntque bestie
saltus que sunt in lybano. et conculcauerunt
carduum. Percutiens que inualuisti super
edom. et subleuauit te cor tuum. Con-
tentus esto gloria. et sede in domo tua. Quare
prouocas malum ut cadas tu et

Vepres et uideamus nos. Remisit que ioas rex israel
ad amasiam regem iuda dicens. Carduus etc.

iuda tecum. Et non acquieuit amasias.
Ascenditque ioas rex israel. et uiderunt se
ipse et amasias rex iuda. in bethsames
oppido iude. Percussusque est iuda coram israel.
et fugerunt unusquisque in tabernacula sua.
Amasiam uero regem iuda filium ioas
filii ochozie cepit ioas rex israel in beth-
sames. et adduxit eum in ierusalem. Et
interrupit murum ierusalem a porta effraym.
usque ad portam anguli. quadringentis
cubitis. Tulitque omne aurum et argen-
tum. et uniuersa uasa que inuenta sunt in domo
domini et in thesauris regis et obsides. et re-
uersus est samariam. Reliqua autem uerborum
ioas que fecit et fortitudo eius qua pug-
nauit contra amasiam regem iuda. nonne hec
scripta sunt in libro sermonum dierum
regum israel. Dormiuitque ioas cum
patribus suis et sepultus est in samaria
cum regibus israel. Et regnauit ierobóam
filius eius pro eo. Vixit autem amasias
filius ioas rex iuda. postquam mortuus est
ioas filius ioachaz regis israel. xxv annis.
Reliqua autem sermonum amasie. nonne hec
scripta sunt in libro sermonum dierum re-
gum iuda. Factaque est contra eum coniuratio
in ierusalem. At ille fugit in lachis. Mi-
seruntque post eum in lachis. et interfecerunt
eum ibi. et asportauerunt in equis. Sepul-
tusque est in ierusalem cum patribus suis in
ciuitate dauid. Tulit autem uniuersus populus iu-
de azariam annos natum xvi. et consti-
tuerunt eum regem pro patre eius amasia.
Ipse edificauit ahilam et restituit eam
iude. postquam dormiuit rex cum patribus
suis. Anno xv^mo amasie filii ioas
regis iuda. regnauit ierobóam filius
ioas regis israel in samaria. xli. annis

anno. et fecit quod malum est coram domino.
Non recessit ab omnibus peccatis ierobo
am filii nabath qui peccare fecit israel.
Ipse restituit terminos israel ab introitu
emath usque ad mare solitudinis iuxta
sermonem domini dei israel quem locutus est per
servum suum ionam filium amathi prophe
tam qui erat de geth que est in opher.
Vidit enim dominus afflictionem israel amaram
nimis. et quod consumpti essent usque ad
clausos carceris et extremos. et non esset
qui auxiliaretur israel. Nec locutus est dominus
ut deleret nomen israel de sub celo. sed sal
vavit eos in manu ieroboam filii io
as. Reliqua autem sermonum ieroboam
et universa que fecit et fortitudo eius qua
preliatus est. et quomodo restituit dama
scum et emath iude in israel. nonne hec
scripta sunt in libro sermonum dierum re
gum israel. Dormivitque ieroboam cum
patribus suis regibus israel. Et regnavit
zacharias filius eius pro eo.

XV

Anno xxmo vii ieroboam regis
israel regnavit azarias filius
amasie regis iude. Sedecim annorum
erat cum regnare cepisset. et lii duo
bus annis regnavit in ierusalem. Nomen
matris eius iecelia de ierusalem. Fecitque quod
placitum erat coram domino iuxta omnia que
fecerat amasias pater eius. verumtamen excelsa non
demolitus est. Adhuc populus sacrificabat
et adolebat incensum in excelsis. Percus
sit autem dominus regem. et fuit leprosus usque in
diem mortis sue. et habitabat in domo
libera seorsum; ionathan vero filius
regis gubernabat palatium. et iudica
bat populum terre. Reliqua autem sermonum
azarie et universa que fecit nonne hec
scripta sunt in libro verborum dierum regum
iuda. Et dormivit azarias cum patribus
suis. sepelieruntque eum cum maioribus
suis in civitate david. Et regnavit ioa
than filius eius pro eo. Anno xxxmo
octavo azarie regis iude regnavit
zacharias filius ieroboam super israel
in samaria vi mensibus. Et fecit quod
malum erat coram domino. sicut fecerant
patres eius. Non recessit a peccatis iero
boam filii nabath qui peccare fecit
israel. Coniuravit autem contra eum sellum
filius iabes. Percussitque eum palam
et interfecit. regnavitque pro eo. Reliqua
autem sermonum zacharie nonne hec
scripta sunt in libro sermonum dierum
regum israel. Iste est sermo domini quem
locutus est ad hieu dicens. Filii tui usque
ad quartam generationem sedebunt
de te super thronum israel. Factumque est
ita. Sellum filius iabes regnavit
xxxix anno azarie regis iude. Re
gnavit autem uno mense in samaria.
Et ascendit manahen filius gaddi de
thersa. venitque samariam. Et percussit
sellum filium iabes in samaria et inter
fecit eum. regnavitque pro eo. Reliqua autem
verborum sellum. et coniuratio eius per quam
tetendit insidias. nonne hec scripta
sunt in libro sermonum dierum regum israel.
Tunc percussit manahen thapsam
et omnes qui erant in ea. et terminos eius
de thersa. noluerant enim aperire ei. Et inter
fecit omnes pregnantes eius. et scidit eas.
Anno xxxix azarie regis iude re
gnavit manahen filius gaddi super
israel x annis in samaria. fecitque quod
malum erat coram domino. Non recessit

a peccatis ierobaam filii nabath qui pec-
care fecit israel cunctis diebus uite eius.
Veniebat phul rex assyriorum in ter-
ram. et dabat manahen phul mille
talenta argenti. ut esset ei in auxilium
et firmaret regnum eius. Indixitque ma-
nahen argentum super israel cunctis po-
tentibus et diuitibus. ut daret regi
assyriorum l^{ta} siclos argenti per singu-
los. Reuersusque est rex assyriorum et non est
moratus in terra. Reliqua autem sermonum
manahem et uniuersa que fecit. nonne
hec scripta sunt in libro sermonum
dierum regum israel. Et dormiuit ma-
nahem cum patribus suis. Regnauitque
phaceia filius eius pro eo. Anno quinqua-
gesimo azarie regis iude regnauit
phaceia filius manahem super israel in
samaria biennio. Et fecit quod erat
malum coram domino. Non recessit a pec-
catis ierobaam filii nabath qui pec-
care fecit israel. Coniurauit autem aduer-
sus eum phacee filius romelie dux
eius. et percussit eum in samaria in
turre domus regie iuxta argob et iuxta
arie. et cum eo l^{ta} uiros de filiis ga-
laaditarum. et interfecit eum. regna-
uitque pro eo. Reliqua autem sermonum pha-
ceie et uniuersa que fecit. nonne hec scrip-
ta sunt in libro sermonum dierum regum
israel. Anno quinquagesimo secundo aza-
rie regis iude. regnauit phacee
filius romelie super israel in samaria
xx annis. Et fecit quod malum erat coram
domino. Non recessit a peccatis ierobaam
filii nabath qui peccare fecit israel.
In diebus phacee regis israel uenit the-
glatphalassar rex assur. et cepit
aion et abel domum maacha et ianoe
et cedes et asor et galaad et galileam
uniuersam terram nepthalim. et transtu-
lit eos in assyrios. Coniurauit autem
et tetendit insidias osee filius hela contra
phacee filium romelie. et percussit eum et
interfecit. Regnauitque pro eo uicesimo
anno ioathan filii ozie. Reliqua autem
sermonum phacee et uniuersa que fecit.
nonne hec scripta sunt in libro sermonum
dierum regum israel. Anno secundo phacee
filii romelie regis israel. regnauit
ioathan filius ozie regis iuda.
Viginti quinque annorum erat cum regnare
cepisset. et xvi annis regnauit in ierusalem.
Nomen matris eius ierusa filia sa-
doch. Fecitque quod erat placitum coram
domino. Iuxta omnia que fecerat ozias
pater suus operatus est. Verumtamen excelsa
non abstulit. Adhuc populus immolabat
et adolebat incensum in excelsis. Ipse
edificauit portam domus domini sublimis-
simam. Reliqua autem sermonum ioathan
et uniuersa que fecit. nonne hec scripta sunt in
libro uerborum dierum regum iuda. In
diebus illis cepit dominus mittere in iudam rasin
regem syrie. et phacee filium romelie.
Et dormiuit ioathan cum patribus suis.
sepultusque est cum eis in ciuitate dauid patris
sui. Et regnauit achaz filius eius pro eo.

XVI

Anno decimo septimo
phacee filii romelie. regnauit
achaz filius ioathan regis iuda.
Viginti annorum erat achaz cum regna-
re cepisset. et xvi annis regnauit
in ierusalem. Non fecit quod placitum erat in
conspectu domini dei sui. sicut dauid pater eius. Sed
ambulauit in uia regum israel. Insuper

et filium suum consecravit transferens per ignem
secundum ydola gentium que dissipavit dominus
coram filiis Israel. Immolabat quoque vic
timas, et adolebat incensum in excelsis
et in collibus, et sub omni ligno frondoso. Tunc
ascendit Rasin rex Syrie et Phacee fi
lius Romelie rex Israel in Ierusalem ad proeli
andum. Cumque obsiderent Achaz non
valuerunt superare eum. In tempore illo re
stituit Rasin rex Syrie Ahilam Syrie et
eiecit Iudeos de Ahila. Et Ydumei et
Syri venerunt in Ahilam, et habitaverunt ibi
usque in diem hanc. Misit autem Achaz
nuntios ad Theglaphalasar regem
Assyriorum dicens, Servus tuus et filius
tuus ego sum. Ascende et salvum me fac
de manu regis Syrie et de manu regis
Israel qui consurrexerunt adversum me. Et
cum collegisset argentum et aurum quod inve
niri potuit in domo domini et in thesauris
regis, misit regi Assyriorum munera.
Qui et acquievit voluntati eius. Ascendit
autem rex Assyriorum in Damascum et vasta
vit eam, et transtulit habitatores eius Cyre
nen, Rasin autem interfecit. Perrexitque rex A
chaz in occursum Theglathphalasar regi
Assyriorum in Damascum. Cumque vidisset
altare Damasci, misit rex Achaz ad
Uriam sacerdotem exemplar eius et similitu
dinem iuxta omne opus eius. Extruxitque Uri
as sacerdos altare iuxta omnia que prece
perat rex Achaz de Damasco, ita fecit
Urias sacerdos donec veniret rex Achaz
de Damasco. Cumque venisset rex de Da
masco vidit altare, et veneratus est
illud. Ascenditque et immolavit holo
causta et sacrificium suum, et libavit li
bamina, et fudit sanguinem pacificorum
que obtulerat super altare. Porro altare
eneum quod erat coram domino transtulit de
facie templi, et de loco altaris, et de lo
co templi domini, posuitque illud ex latere
altaris ad aquilonem. Precepit quoque rex
Achaz Urie sacerdoti dicens. Super altare
maius offer holocaustum matutinum
et sacrificium vespertinum, et holocaustum
regis et sacrificium eius, et holocaustum univer
si populi terre, et sacrificia eorum et libamina
eorum. Et omnem sanguinem holocausti et
universum sanguinem victime super illud
effundes. Altare vero eneum erit paratum
ad voluntatem meam. Fecit igitur Urias
sacerdos iuxta omnia que preceperat rex Achaz.
Tulit autem rex Achaz celatas bases et
luterem qui erat desuper, et mare deposuit
de bobus ereis qui sustentabant illud.
et posuit super pavimentum stratum lapi
deum. Musach quoque sabbati quod edificaverat
in templo, et ingressum regis exterius conver
tit in templum domini propter regem Assyriorum.
Reliqua autem verborum Achaz que fecit nonne
hec scripta sunt in libro sermonum dierum
regum Iuda. Dormivitque Achaz cum
patribus suis, et sepultus est cum eis in civi
tate David. Et regnavit Ezechias filius

XVII

Anno duodecimo eius pro eo.
Achaz regis Iuda regnavit
Osee filius Hela in Samaria super Israel
novem annis. Fecitque malum coram domino
sed non sicut reges Israel qui ante eum fuerant.
Contra hunc ascendit Salmanasar rex
Assyriorum, et factus est ei Osee servus,
reddebatque illi tributa. Cumque depre
hendisset rex Assyriorum Osee quod re
bellare nitens misisset nuntios ad
Sua regem Egypti ne prestaret

tributa regi assyriorum sicut singulis an
nis solitus erat; obsedit eum et vin
ctum misit in carcerem. Pervagatusque est
omnem terram: et ascendens samariam ob
sedit eam tribus annis. Anno autem no
no osee cepit rex assyriorum samariam et tran
stulit israhel in assyrios. posuitque eos in
ala et in habor iuxta fluvium gozan. in
civitatibus medorum. Factum est enim cum peccas
sent filii israhel coram domino deo suo qui e
duxerat eos de terra egypti de manu
pharaonis regis egypti. coluerunt deos alie
nos. et ambulaverunt iuxta ritum gen
tium quas consumpserat dominus in conspectu filiorum israhel.
et regum israhel quia similiter fecerant. Offen
deruntque filii israhel verbis non rectis dominum
deum suum. et edificaverunt sibi excelsa in cunctis
urbibus suis. a turre custodum usque
ad civitatem munitam. Feceruntque sibi sta
tuas et lucos in omni colle sublimi. et
subter omne lignum nemorosum. et ado
lebant ibi incensum super aras in more
gentium quas transtulerat dominus a facie eorum.
Feceruntque verba pessima irritantes dominum.
et coluerunt immunditias: de quibus precep
erat dominus ne facerent verbum hoc. Et testificatus
est dominus in israhel et in iuda. per manum omnium propha
tarum et videntium dicens. Revertimini a
viis vestris pessimis: et custodite pre
cepta mea et cerimonias. iuxta omnem le
gem quam precepi patribus vestris: et sicut misi
ad vos in manu servorum meorum prophetarum.
Qui non audierunt. sed induraverunt cervicem
suam iuxta cervicem patrum suorum qui nolu
erunt obedire domino deo suo. Et abiecerunt le
gitima eius et pactum quod pepigit cum pa
tribus eorum: et testificationes quibus testificatus
est eos. Secutique sunt vanitates: et vane e

gerunt. Et secuti sunt gentes que erant per cir
cuitum eorum; super quibus preceperat dominus eis
ut non facerent sicut et ille faciebant: et de
reliquerunt omnia precepta domini dei sui. Fe
ceruntque sibi conflatiles duos vitulos. et
lucos: et adoraverunt universam militiam
celi. Servieruntque baal: et consecrabant
eorum filios suos et filias suas per ignem. et
divinationibus inserviebant et augu
riis. et tradiderunt se ut facerent malum
coram domino: et irritarent eum. Iratusque
est dominus vehementer israheli: et abstulit eos
de conspectu suo: et non remansit nisi tribus iuda tan
tummodo. Sed nec ipse iuda custodivit manda
ta domini dei sui. verumtamen ambulavit in
erroribus israhel: quos operatus fuerat. Pro
iecitque dominus omne semen israhel. et afflixit
eos. et tradidit in manu diripientium:
donec proiceret eos a facie sua: ex eo iam
tempore quo scissus est israhel a domo david: et consti
tuerunt sibi regem ieroboam filium na
bath. Separavit enim ieroboam israhel a domino:
et peccare eos fecit peccatum magnum. Et
ambulaverunt filii israhel in universis
peccatis ieroboam: que fecerat. et non recesse
runt ab eis. usque quo dominus auferret
israhel a facie sua: sicut locutus fuerat in
manu omnium servorum suorum prophetarum.
Translatusque est israhel de terra sua in assy
rios: usque in diem hanc. Adduxit autem rex
assyriorum de babilone et de cutha. et de
aiath. et de emath. et de sepharvaim: et
collocavit eos in civitatibus samarie.
pro filiis israhel. Qui possederunt samariam
et habitaverunt in urbibus eius. Cumque ibi habita
re cepissent: non timebant dominum. Et im
misit eis dominus leones qui interficiebant
eos. Nuntiatumque est regi assyriorum et

dictum. Gentes quas transtulisti . et habitare
fecisti in civitatibus samarie : ignorant le
gitima dei terre. Et immisit in eos deus leo
nes . et ecce interficiunt eos . eo quod ignorent
ritum dei terre. Precepit autem rex assyriorum
dicens. Ducite illuc unum de sacerdotibus
quos inde captivos adduxistis . et vadat
et habitet cum eis . et doceat eos legitima
dei terre. Igitur cum venisset unus de sacerdotibus
hiis qui captivi ducti fuerant de sama
ria . et habitavit in bethel . et docebat eos
quomodo colerent dominum. Et unaqueque gens fa
bricata est deum suum . Posueruntque eos in
fanis excelsis que fecerant samarite gens
et gens in urbibus suis in quibus habitabat.
Viri enim babilonii fecerunt socchoth
benoth. Viri autem chuthei fecerunt ner
gel. Et viri de emath fecerunt asima.
Porro evei fecerunt nebaaz et thar
thac. Hii autem qui erant de sepharvaim
comburebant filios suos igni adramma
lech et anamelech diis sepharvaim.
et nichilominus colebant dominum. Fecerunt autem sibi
de novissimis populi sacerdotes excelso
rum . et ponebant eos in fanis sublimi
bus. Et cum colerent dominum diis quoque suis ser
viebant . iuxta consuetudinem gentium de quibus
translati fuerant samariam. Usque in pre
sentem diem morem sequuntur antiquum. Non
timent dominum. neque custodiunt cerimoni
as eius . et iudicia et legem et mandatum
quod preceperat dominus filiis iacob quem cogno
minavit israel . et percusserat cum eis pactum
et mandaverat eis dicens. Nolite timere
deos alienos . et non adoretis eos neque co
latis . et non immoletis eis . sed dominum deum
vestrum qui eduxit vos de terra egypti
in fortitudine magna . et in brachio extento.
ipsum timete . et illum adorate . et ipsi im
molate. Cerimonias quoque et iudicia et le
gem et mandatum quod scripsit vobis custodi
te ut faciatis cunctis diebus . et non time
atis deos alienos. Et pactum quod percussi
vobiscum nolite oblivisci . nec colatis deos
alienos. Sed dominum deum vestrum timete .
et ipse eruet vos de manu omnium inimico
rum. Illi vero non audierunt sed iuxta consue
tudinem suam pristinam perpetrabant.
Fuerunt igitur gentes iste timentes quidem
dominum. sed nichilominus et ydolis suis servientes.
Nam et filii eorum et nepotes sicut fecerunt
patres sui ita faciunt usque in presentem diem.

XVIII

Anno tercio osee filii
hela regis israel regnavit ezechi
as filius achaz regis iuda. Viginti
quinque annorum erat cum regnare cepisset . et vi
ginti novem annis regnavit in ierusalem. Nomen
matris eius abisa . filia zacharie. Fecitque
quod erat bonum coram domino iuxta omnia que
fecerat david pater eius. Ipse dissipavit excel
sa . et contrivit statuas . et succidit lu
cos. Confregitque serpentem eneum quem
fecerat moyses. Siquidem usque ad illud
tempus filii israel adolebant ei incensum.
Vocavitque eum noesthan. et in domino deo
israel speravit. Itaque post eum non fuit si
milis ei in cunctis regibus iuda . sed neque
in hiis qui ante eum fuerunt. Et adhesit domino
et non recessit a vestigiis eius. Fecitque man
data eius que preceperat dominus moysi. Unde
et erat dominus cum eo . et in cunctis ad que pro
cedebat sapienter se agebat. Rebel
lavit quoque contra regem assyriorum et non ser
vivit ei. Ipse percussit philisteos
usque ad gazam et omnes terminos eorum
a turre custodum usque ad civitatem

nuncupatā. Anno q̄rto ezechie regis qui
erat annus septim⁹ osee filii hela re
gis isrl'. ascendit salmanasar rex
assirior̄ samariā. ⁊ oppugnauit
eam ⁊ cep̄. Nam post annos tres an
no sexto ezechie .i. ix. anno osee re
gis isrl'. capta ē samaria. Et transtu
lit rex assirior̄ isrl' in assirios. col
locauitq; eos in ala ⁊ in habor flu
uiis gozam in ciuitatib; medor̄.
q̄ n̄ audierunt uocem dn̄i dei sui.
s; p̄tergressi sunt pactum ei⁹. Omnia
q̄ p̄cepat moyses seruus dn̄i no
audierunt neq; fecerunt. Anno xiiii^mo
reg̃ ezechie ascendit sennacherib
rex assirior̄ ad uniuersas ciuitates
iuda munitas. ⁊ cepit eas. Tunc mi
sit ezechias rex iuda nuncios ad
regē assirior̄ in lachis dicēs. Pec
caui. Recede a me. ⁊ omne qd̄ īpo
sueris m̄ feram. Indixit itaq; rex
assirior̄ ezechie regi iude ccc. talē
ta argenti. ⁊ xxx^ta talenta auri. De
ditq; ezechias omne argentū qd̄
repertum fuat ī domo dn̄i. ⁊ ī thesau
ris regis. In tempe illo confregit eze
chias ualuas templi dn̄i. ⁊ lami
nas auri q̄s ip̄e affixerat. ⁊ dedit
eas regi assirior̄. Misit aūt rex as
sirior̄ tharthan ⁊ rapsaris ⁊ rap
sacen de lachis. ⁊ ad regē ezechiā
cū manu ualida ierlm. Qui cū a
scendissent uenerunt ī ierlm. ⁊ ste
terunt iuxta aqueductum piscine supi
oris q̄ ē in uia agri fullonis. Voca
ueruntq; regē. Egressus ē aūt ad eos
eliachim filius helchie p̄posit⁹ dom⁹.
⁊ sobnas scriba. ⁊ ioahe fili⁹ asaph

a commentariis. Dixitq; ad eos rapsaces.
Loquimini ezechie. Hec dicit rex magn⁹.
rex assirior̄. Que ē ista fiducia q̄ nite
ris. Forsitan iisti consiliū. ut p̄pares te
ad p̄liū. In quo confidis. ut audeas re
bellare. An spas in baculo harundi
neo atq; confracto egypto. Sup quē
si incubuerit hō comminut⁹ ingredit ma
nū eius. ⁊ pforabit eam. Sic ē pharao
rex egipti. omnib; qui confidūt ī eū. Qd̄
si dixeritis m̄. In dn̄o deo n̄ro habemus
fiduciā. nōne iste ē cui⁹ abstulit eze
chias excelsa ⁊ altaria. ⁊ p̄cep iude
⁊ ierlm. an altare h̄ adorabitis ī ierlm.
Nunc g̃ transite ad dn̄m meū regē as
sirior̄. ⁊ dabo uob duo milia equor̄.
⁊ uidete an h̄re ualeatis ascensore
eor̄. Et quomō potestis resistē an unī
satrapam de seruis dn̄i mei minimis.
An fiduciā habetis in egipto p̄pter cur
rus ⁊ equites. Nunq̄d sine dn̄i uolun
tate ascendi ad locū istū ut demoli
rer eū. Dn̄s dixit m̄. Ascende ad t
ram hanc. ⁊ demolire eam. Dixerūt
aūt heliachim fili⁹ helchie ⁊ sobna
⁊ ioahe rapsaci. Precam ut loq̄ris
nob seruis tuis syriace. siquidē intel
ligim⁹ hanc linguā. ⁊ n̄ loq̄ris nob
iudaice. audiente p̄plō qui ē sup
murū. Responditq; rapsaces eis. di
cens. Nunq̄d ad dn̄m tuū ⁊ ad te
misit me dn̄s m̄s ut loq̄rer sermo
nes hos. ⁊ n̄ ad uiros qui sedent sup
murū. ut comedāt stercora sua.
⁊ bibant urinā suā uobcū. Stetit
itaq; rapsaces. ⁊ clamauit uoce
magn̄ iudaice. ⁊ ait. Audite uba
regis magni. reg̃ assirior̄. Hec dic

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

rex. Non vos seducat ezechias. Non
enim poterit eruere vos de manu mea. Ne-
que fiduciam vobis tribuat super domino
dicens. eruens liberabit nos dominus. et
non tradetur civitas haec in manu regis
assyriorum. Nolite audire ezechiam.
Haec enim dicit rex assyriorum. Facite mecum
quod vobis est utile. et egredimini ad me.
et comedet unusquisque de vinea sua et de fi-
cu sua. et bibetis aquas de cisternis
vestris; donec veniam et transferam vos in
terram quae similis est terrae vestrae in terram fru-
ctiferam et fertilem vini. terram panis
et vinearum. terram olivarum et olei ac mel-
lis. et vivetis et non moriemini. Nolite au-
dire ezechiam. qui vos decipit dicens.
dominus liberabit nos. Numquid liberaverunt dii
gentium terram suam de manu regis assyri-
orum. Ubi est deus emath et arphat. Ubi
est deus sepharvaim ana et ava. Numquid
liberaverunt samariam de manu mea.
Quinam illi sunt in universis diis terrarum
qui eruerunt regionem suam de ma-
nu mea. ut possit eruere dominus ierusalem de
manu mea. Tacuit itaque populus. et non
respondit ei quicquam. Siquidem praeceptum regis
acceperant. ut non responderent ei. Venit itaque
heliachim filius helchie praepositus domus
et sobna scriba et ioahe filius asaph
a commentariis ad ezechiam scissis ve-
stibus. et nuntiaverunt ei verba rapsacis.

XIX

Quae cum audisset rex eze-
chias. scidit vestimenta sua.
et opertus est sacco. ingressusque est in
domum domini. Et misit heliachim praepo-
situm domus et sobnam scribam et senes
de sacerdotibus opertos saccis ad ysaiam
prophetam filium amos. Qui dixerunt. Haec
dicit ezechias. Dies tribulationis
et increpationis. et blasphemiae dies
iste. Venerunt filii usque ad partum.
et vires non habet parturiens. Si forte au-
diat dominus deus tuus universa verba rap-
sacis. quem misit rex assyriorum dominus suus.
ut exprobraret deum viventem. et argueret
verbis quae audivit dominus deus tuus. et fac
orationem pro reliquiis quae repertae sunt. Ve-
nerunt ergo servi regis ezechiae ad y-
saiam prophetam. Dixitque eis ysaias.
Haec dicetis domino vestro. Haec dicit dominus.
Noli timere a facie sermonum quos au-
disti. quibus blasphemaverunt pueri
regis assyriorum me. Ecce ego immittam
ei spiritum. et audiet nuntium. et revertetur
in terram suam. et deiciam eum gladio in
terra sua. Reversus est ergo rapsaces. et inve-
nit regem assyriorum expugnantem lob-
nam. Audierat enim quod recessisset de la-
chis. Cumque audisset de tharaca re-
ge ethiopiae dicentes. ecce egressus est
ut pugnet adversum te. et iret contra eum.
misit nuntios ad ezechiam dicens. Haec
dicite ezechiae regi iudae. Non te seducat
deus tuus in quo habes fiduciam. neque dicas.
non tradetur ierusalem in manu regis assyriorum.
Tu enim ipse audisti quae fecerint reges as-
syriorum universis terris. quomodo vasta-
verint eas. Num ergo solus poteris li-
berari. Numquid liberaverunt dii gentium
singulos quos vastaverunt patres mei.
gozan videlicet et aran. et reseph et filios
eden qui erant in thelasar. Ubi est
rex emath et rex arfath. et rex civita-
tis sepharvaim ana et ava. Itaque
cum accepisset ezechias litteras de manu
nuntiorum et legisset eas. ascendit in

domū dn̄i ⁊ expandit eas corā dn̄o:
⁊ orauit ī cōspectu eius dicens. Dn̄e
ds̄ isr̄l qui sedes sup cherubin tu es
ds̄ solus regum om̄i t̄re. tu fecisti
celum ⁊ t̄ram. Inclina aurē tuā ⁊
audi. ap̄i dn̄e oculos tuos ⁊ uide. ⁊
audi omnia u̾ba sennacherib: qui
misit ut exp̄braret nob̄ dm̄ uiuentem.
V̾e dn̄e dissipauerunt reges assyrio⁊
gentes t̄ras q̄ om̄. ⁊ miserunt deos eo⁊
ī ignem. n̄ ei erant dii sꝫ op̄a manuū
hom̄ e ligno ⁊ lapide. ⁊ p̄diderunt eos.
Nunc ig̾ dn̄e ds̄ nr̄ saluos nos fac de
manu ei⁹. ut sciant oīa regna terre.
q̄ tu es dn̄s ds̄ sol⁹. Misit aūt ysaias
fili⁹ amos ad ezechiam: dicēs. Hec
dicit dn̄s ds̄ isr̄l. Que dep̄catus es me
sup sennacherib rege assyrio⁊ audi
ui. Iste ē sermo: quē locut⁹ ē dn̄s de
eo. Spreuit te ⁊ subsannauit te uirgo
filia syon. p̄ tergum tuū caput mo
uit filia ierl̄m. Cui exp̄brasti ⁊ q̄
blasphemasti. Cont̄ quē exaltasti
uocē tuā ⁊ eleuasti ī excelsum oculos
tuos. Cont̄ sc̄m isr̄l. P manū seruo⁊
tuo⁊ exp̄brasti domino ⁊ dixisti.
In multitudine curruū meo⁊ ascēdi
excelsa montiū ī summitate liba
ni. ⁊ succidi sublimes cedros ei⁹ ⁊ ele
ctas abietes eius. Et ingressus sum
usq; ad t̄minos eius. ⁊ saltū carme
li eius ego succidi. Ibibi aq̄s ali
enas. ⁊ siccaui uestigiis pedū meo⁊
omnes aq̄s clausas. Numq̄d nō au
disti q̄d abinitio fecim. Ex dieb; anti
quis plasmaui illud. ⁊ nūc adduxi:
eritq; ī ruinā collū pugnātiū
ciuitates munite. ⁊ q̄ sedent in eis

humiles manu contremuerunt. ⁊ confusi s.
Facti s. q̄si fenum agri ⁊ uirens h̾ba tecto⁊
que aresc̄a ē anteq̄m ueniret ad ma
turitatem. Habitaculum tuū ⁊ egressum
tuū ⁊ introitum ⁊ uiā tuā ego p̄sciui.
⁊ furorē tuū cont̄ me. Insanisti in me.
⁊ sup̄bia tua ascendit ī aures meas.
Ponam itaq; circulū ī narib; tuis.
⁊ chamū in labiis tuis. ⁊ reducā te
ī uiam p̄ quā uenisti. Tibi aūt ezechi
a. h̄ erit signū. Comede h̄ anno q̄d
reperis: in scd̄o aūt anno q̄ sponte
nascunt̄. Porro ī anno t̄cio seminate
⁊ metite. plantate uineas ⁊ come
dite fructū ea⁊. Et q̄dcūq; reliquū
fuit de domo iuda. mittet radicē de
orsum. ⁊ faciet fructū sursū. De
ierl̄m quippe egredientur reliquie ⁊ q̄
saluentur de monte syon. Zelus dn̄i
exercituū faciet h̄. Q̄m obrem h̄ dic̄
dn̄s de rege assyrio⁊. Non ingredietur
urbē hanc. nec mittet in eā sagittam.
nec occupabit eā clipe⁹. nec circūda
bit eam munitio. P uiā q̄ uenit reu
tetur. ⁊ ciuitatem hanc n̄ ingredietur dic̄
dn̄s. Protegam q; urbē hanc. ⁊ saluabo
eam: p̄pt̄ me. ⁊ p̄pt̄ dd̄ seruū meum.
Factum est ig̾ in nocte illa. uenit angl̄s
dn̄i. ⁊ p̄cussit castra assyrio⁊ c.lxxxv
milia. Cumq; diluculo surrexisset.
uidit om̄ia corpa mortuo⁊. ⁊ rece
dens abiit. Et reuersus ē sennacherib
rex assyrio⁊. ⁊ mansit in niniue.
Cumq; adoraret ī templo nesrach
dm̄ suū. adramelech ⁊ sarasar
filii ei⁹ p̄cusserunt eū gladio. Fu
geruntq; ī t̄ram armenio⁊. ⁊ regnauit
asaradon filius ei⁹ p̄ eo. XX

In diebus illis egrotavit ezechias us-
que ad mortem. Et venit ad eum ysaias fi-
lius amos propheta: dixitque ei. Hec dicit
dominus deus. Dispone domui tue: morieris
enim tu et non vives. Qui convertit faciem suam ad pa-
rietem: oravit dominum dicens. Obsecro
domine: memento quomodo ambulaverim coram
te in veritate et in corde perfecto: et quod pla-
citum est coram te fecerim. Flevit itaque e-
zechias: fletu magno. Et antequam egre-
deretur ysaias mediam partem atrii:
factus est sermo domini ad eum dicens. Re-
vertere et dic ezechie duci populi mei. Hec
dicit dominus deus david patris tui. Audivi
orationem tuam et vidi lacrimas tuas: et ec-
ce sanavi te. Die tertio ascendes tem-
plum domini: et addam diebus tuis xv an-
nos. Sed et de manu regis assyriorum libe-
rabo te: et civitatem hanc. Et protegam urbem
istam propter me: et propter david servum meum.
Dixitque ysaias. Afferte massam fi-
corum. Quam cum attulissent et posuissent
super ulcus eius: curatus est. Dixerat autem
ezechias ad ysaiam. Quod erit signum quia
dominus me sanabit: et quia ascensurus sum die
tertio templum domini. Cui ait ysaias.
Hoc erit signum a domino: quod facturus sit dominus
sermonem quem locutus est. Vis ut ascen-
dat umbra x lineis: an ut revertatur toti-
dem gradibus? Et ait ezechias. Facile
est umbram crescere x lineis. Nec hoc volo
ut fiat: sed ut revertatur retrorsum x gra-
dibus. Invocavit itaque ysaias propheta
dominum: et reduxit umbram per lineas quibus
iam descenderat in horologio achaz
retrorsum x gradibus. In tempore illo misit
berodach baladan filius baladan
rex babyloniorum litteras et munera ad
ezechiam. Audierat enim quod egrotasset e-
zechias. Letatus est autem in adventu eorum
ezechias: et ostendit domum aromatum eis
et aurum et argentum et pigmenta varia
unguenta quoque et domum vasorum suorum et o-
mnia que habere poterat in thesauris suis. Non fu-
it verbum quod non monstraret eis ezechias in
domo sua: et in omni potestate sua. Venit
autem ysaias propheta ad regem ezechiam dixit-
que ei. Quid dixerunt viri isti aut unde
venerunt ad te? Cui ait ezechias. De
terra longinqua venerunt de babylone.
At ille respondit. Quid viderunt in domo tua?
Ait ezechias. Omnia quecumque sunt in domo
mea viderunt. Nichil est quod non monstraverim
eis: in thesauris meis. Dixit itaque ysa-
ias ezechie. Audi sermonem domini. Ecce
dies venient: et auferentur omnia que sunt in do-
mo tua: et que condiderunt patres tui usque
in diem hanc in babylonem. Non remane-
bit quicquam ait dominus. Sed et de filiis tuis que
egredientur ex te quos generabis tollent:
et erunt eunuchi in palatio regis baby-
lonis. Dixit ezechias ad ysaiam. Bonus
sermo domini quem locutus est. Sit pax et
veritas in diebus meis. Reliqua autem ser-
monum ezechie et omnis fortitudo eius et
quomodo fecit piscinam et aqueductum et intro-
duxit aquas in civitatem: nonne hec scripta sunt
in libro sermonum dierum regum iuda? Dor-
mivitque ezechias cum patribus suis: et
regnavit manasses filius eius pro eo. XXI
Duodecim annorum erat manas-
ses cum regnare cepisset: et lv
annis regnavit in ierusalem. Nomen matris
eius aphsiba. Fecitque malum in conspectu domini
iuxta ydola gentium quas delevit dominus a faci-
e filiorum israel. Conversusque est et edificavit

excelsa que dissipauerat ezechias pat
eius: et erexit aras baal. et fecit lucos
sic fecerat achab rex isrl. Et adorauit
omnem miliciam celi: et coluit eam. Ex
truxit quoque aras in domo dni. de qua dixit
dns. in ierlm ponam nomen meum. Et extru
xit altaria uniuerse milicie celi: in du
obus atriis templi dni. Et transduxit filium
suum per ignem: et ariolatus est: et obseruauit
auguria. Et fecit phitones. et ha
ruspices multiplicauit. ut faceret ma
lum coram dno: et irritaret eum. Posuit
quoque ydolum luci quem fecerat in templo do
mini: super quo locutus est dns ad dd. et ad salomonem
filium eius. In templo hoc. et in ierlm quam
elegi de cunctis tribubus isrl. ponam
nomen meum in sempiternum: et ultra non
faciam commoueri pedem isrl de terra quam
dedi patribus eorum: sic tamen si custodierint
opere omnia que precepi eis: et uniuersam
legem quam mandauit eis seruus meus
moyses. Illi uero non audierunt: sed sedu
cti sunt a manasse. ut facerent malum super
gentes quas contriuit dns a facie filiorum
isrl. Locutusque est dns in manu seruorum suorum
prophetarum dicens. Quia fecit manasses rex
iuda abhominationes istas pessimas
super omnia que fecerunt amorrei ante eum. et pec
care fecit etiam iudam in inmundiciis suis.
propterea hec dicit dns ds isrl. Ecce ego inducam
mala super ierlm et iudam: ut quicumque
audierit tinniant ambe aures eius. Et
extendam super ierlm funiculum sama
rie et pondus domus achab. et delebo ierlm
sicut deleri solent tabule. Delens uer
tam: et ducam crebrius stilum super faciem eius.
Dimittam uero reliquias hereditatis mee.
et tradam eas in manu inimicorum eius. Eruntque in
uastitatem et in rapinam cunctis aduersariis
suis. eo quod fecerint malum coram me et perse
uerauerint irritantes me: ex die qua egressi
sunt patres eorum ex egipto. usque ad diem hanc. Insu
per et sanguinem innoxium fudit manasses mul
tum nimis. donec impleret ierlm usque
ad os: absque peccatis suis quibus peccare fecit
iudam ut faceret malum coram dno.
Reliqua autem sermonum manasse. et uniuersa
que fecit et peccatum eius quod peccauit. nonne hec
scripta sunt in libro sermonum dierum re
gum iuda. Dormiuitque manasses
cum patribus suis. et sepultus est in orto domus
sue in horto oza. Et regnauit amon
filius eius pro eo. Viginti et duorum annorum
erat amon cum regnare cepisset: duobus
quoque annis regnauit in ierlm. Nomen ma
tris eius mesallemeth filia arus de ie
theba. Fecitque malum in conspectu dni
sic fecerat manasses pater eius. et ambu
lauit in omni uia per quam ambulauerat pater eius.
Seruiuitque inmundiciis quibus seruierat
pater eius: et adorauit eas. Et dereliquit dnm
dm patrum suorum: et non ambulauit in uia dni.
Tetenderuntque ei insidias serui sui: et in
terfecerunt regem in domo sua. Percussit autem
populus terre omnes qui coniurauerant contra regem amon.
et constituerunt regem iosiam filium eius pro eo.
Reliqua autem sermonum amon que fecit. nonne
hec scripta sunt in libro sermonum dierum re
gum iuda. Sepelieruntque eum in sepul
chro suo: in orto oza. Et regnauit io
sias filius eius pro eo. XXII

Octo annorum erat iosias cum reg
nare cepisset: et triginta et uno anno re
gnauit in ierlm. Nomen matris eius
idida: filia phadaia de bethsechat.
Fecitque quod placitum erat coram dno: et

ambulavit per omnes vias david patris sui.
Non declinavit ad dexteram sive ad sini
stram. Anno autem octavo decimo regis Io
sie misit rex saphan filium aslia filii
messullam scribam templi domini dicens
ei. Vade ad helchiam sacerdotem magnum:
ut confletur pecunia que illata est in templum
domini quam collegerunt ianitores templi a
populo. Deturque fabris per prepositos domus
domini. qui et distribuant eam hiis qui operantur
in templo domini. ad instauranda sartate
cta templi. tignariis videlicet et cementa
riis et hiis qui interrupta componunt. et ut
emantur ligna et lapides de lapidicinis.
ad instaurandum templum domini. Verumtamen
non supputetur eis argentum quod accipiunt
sed in potestate habeant et in fide. Dixit autem hel
chias pontifex ad saphan scribam.
Librum legis repperi in domo domini. Deditque hel
chias volumen saphan. qui et legit illud.
Venit quoque saphan scriba ad regem et renun
tiavit ei quod preceperat et ait. Conflaverunt
servi tui pecuniam que reperta est in domo domini.
et dederunt ut distribueretur fabris a prefectis
operum templi domini. Narravitque saphan
scriba regi dicens. Librum legis dedit mihi hel
chias sacerdos. Quem cum legisset saphan
coram rege et audisset rex verba libri
legis domini: scidit vestimenta sua. Et precepit
helchie sacerdoti et aicham filio saphan
et achobor filio micha et saphan scribe
et asie servo regis dicens. Ite et consulite
dominum super me et super populo et super omni iuda de
verbis voluminis istius quod inventum est.
Magna enim ira domini succensa est contra nos:
quia non audierunt patres nostri verba libri
huius ut facerent omne quod scriptum est nobis.
Ierunt itaque helchias sacerdos et aicham et a
chobor et saphan et asia ad oldan prophe
tissam uxorem sellum filii thecue filii aras
custodis vestium. que habitabat in ierusalem in se
cunda: locutique sunt ad eam. Et illa respondit eis. Hec
dicit dominus deus israel. Dicite viro qui misit
vos ad me. Hec dicit dominus. Ecce ego addu
cam mala super locum hunc et super habitatores
eius omnia verba legis que legit rex iuda:
quia dereliquerunt me et sacrificaverunt diis a
lienis. irritantes me in cunctis operibus
manuum suarum. Et succendetur indigna
tio mea in loco hoc et non extinguetur. Regi
autem iuda qui misit vos ut consuleretis dominum
sic dicetis. Hec dicit dominus deus israel. Pro eo quod
audisti verba voluminis. et perterritum est
cor tuum et humiliatus es coram domino
auditis sermonibus contra locum istum et habita
tores eius. quod videlicet fierent in stuporem
et in maledictum: et scidisti vestimenta tua
et flevisti coram me: et ego audivi ait dominus.
Idcirco colligam te ad patres tuos: et col
ligeris ad sepulchrum tuum in pace. ut non
videant oculi tui omnia mala que intro
ducturus sum super locum istum.

XXIII

Et renunciaverunt regi quod dixerat.
Qui misit: et congregati sunt ad eum omnes
senes iuda et ierusalem. Ascenditque rex tem
plum domini. et omnes viri iuda. universique
qui habitabant in ierusalem cum eo. sacerdotes
et prophete et omnis populus a parvo usque ad ma
gnum. Legitque cunctis audientibus omnia
verba libri federis. qui inventus est in domo domini.
Stetitque rex super gradum et percussit fedus
coram domino ut ambularent post dominum
et custodirent precepta eius et testimonia
et cerimonias in omni corde et in tota anima:
et suscitarent verba federis huius que scripta e
rant in libro illo. Acquievitque populus pacto.

Et precepit rex helchie pontifici et sacer-
dotibus secundi ordinis et ianitoribus ut proi-
cerent de templo domini omnia vasa que fa-
cta fuerant baal et in luco et universe mili-
tie celi. Et combussit ea foris ierusalem in conval-
le cedron et tulit pulverem eorum in bethel.
Et delevit aruspices quos posuerant
reges iuda ad sacrificandum in excelsis
per civitates iuda et in circuitu ierusalem et
eos qui adolebant incensum baal et
soli et lune et xii signis et omni militie
celi. Et efferri fecit lucum de domo domini
foras ierusalem in valle cedron et combus-
sit eum ibi et redegit in pulverem et pro-
iecit super sepulchra vulgi. Destruxit quoque
ediculas effeminatorum que erant in domo
domini pro quibus mulieres texebant quasi
domunculas luci. Congregavitque omnes
sacerdotes de civitatibus iuda et contami-
navit excelsa ubi sacrificabant
sacerdotes de gabaa usque bersabee. Et
destruxit aras portarum in introitu ostii io-
sue principis civitatis quod erat ad si-
nistram porte civitatis. Verumtamen non
ascendebant sacerdotes excelsorum ad alta-
re domini in ierusalem sed tantum comedebant azi-
ma in medio fratrum suorum. Contaminavit
quoque thofel quod est in valle filii ennom ut
nemo consecraret filium suum aut filiam per ignem
moloch. Abstulit quoque equos quos dederant
reges iude soli in introitu templi domini iuxta
exedram nathanmelech eunuchi qui
erat in farurim. Currus autem solis combussit
igni. Altaria quoque que erant super tecta
cenaculi achaz que fecerant reges iuda
et altaria que fecerat manasses in duobus
atriis templi domini destruxit rex. Et cu-
currit inde et dispersit cinerem eorum in torren-
tem cedron. Excelsa quoque que erant in ierusalem
ad dexteram partem montis offensionis
que edificaverat salomon rex israel astaroth
ydolo sydoniorum et chamos offensioni
moab et melchom abhominationi
filiorum ammon polluit rex et contrivit statuas.
Et succidit lucos replevitque loca eorum
ossibus mortuorum. Insuper et altare quod erat
in bethel et excelsum quod fecerat ieroboam fi-
lius nabath qui peccare fecit israel et alta-
re illud et excelsum destruxit atque combussit
et comminuit in pulverem succenditque eti-
am lucum. Et conversus iosias vidit ibi sepul-
chra que erant in monte. Misitque et tulit ossa
de sepulchris et combussit ea super altare et
polluit illud iuxta verbum domini quod locutus est
vir dei qui predixerat verba hec. Et ait. Quis est ti-
tulus iste quem video? Responderuntque ei cives illi-
us urbis. Sepulchrum est hominis dei qui venit de iuda
et predixit verba hec que fecisti super altare bethel.
Et ait. Dimittite eum. nemo commoveat
ossa eius. Et intacta permanserunt ossa illi-
us cum ossibus prophete qui venerat de samaria.
Insuper et omnia fana excelsorum que erant in civita-
tibus samarie que fecerant reges israel ad
irritandum dominum abstulit iosias et
fecit eis secundum omnia opera que fecerat in bethel. Et
occidit universos sacerdotes excelsorum qui
erant ibi super altaria et combussit ossa hu-
mana super ea. Reversusque est ierusalem et prece-
pit omni populo dicens. Facite phase domino deo
vestro secundum quod scriptum est in libro federis
huius. Nec enim factum est phase tale a diebus
iudicum qui iudicaverunt israel et omnium dierum
regum israel et regum iuda sicut in xviii an-
no regis iosie factum est phase istud domino
in ierusalem. Sed et phitones et ariolos et figuras
ydolorum et immunditias abhominationesque

que fuerant in terra iuda et ierusalem abstulit
iosias ut statueret verba legis que scripta
sunt in libro quem invenit helchias sa-
cerdos in templo domini. Similis illi non fuit an-
te eum rex qui reverteretur ad dominum in omni cor-
de suo et in tota anima sua et in universa virtu-
te sua iuxta omnem legem moysi. neque post
eum surrexit similis illi. Verumtamen non est
aversus dominus ab ira furoris sui magni
quo iratus est furor eius contra iudam propter irri-
tationes quibus provocaverat eum ma-
nasses. Dixit itaque dominus. Etiam iudam
auferam a facie mea. sicut abstuli israhel et
proiciam civitatem hanc quam elegi ierusalem
et domum de qua dixi erit nomen meum ibi.
Reliqua autem verborum iosie et universa que fecit.
nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum
regum iuda. In diebus eius ascendit
pharao nechao rex egipti contra regem assy-
riorum ad flumen eufraten. Et abiit iosi-
as rex in occursum eius et occisus est in mag-
gedo cum vidisset eum. Et portaverunt
eum servi sui mortuum de maggedo.
et pertulerunt in ierusalem et sepelierunt eum
in sepulchro suo. Tulitque populus terre
ioachaz filium iosie et unxerunt eum
et constituerunt eum regem pro patre suo. Vigin-
ti trium annorum erat ioachaz cum regnare
cepisset et tribus mensibus regnavit in ierusalem.
Nomen matris eius amithal filie ieremie
de lobna. Et fecit malum domino iuxta omnia que coram
fecerant patres eius. Vinxitque eum pharao
nechao in reblata que est in terra the-
math ne regnaret in ierusalem. Et imposu-
it mulctam terre c talentis argenti et
talento auri. Regemque constituit pharao
nechao eliachim filium iosie pro iosi-
a patre eius. vertitque nomen eius ioakim.

Porro ioachaz tulit et duxit in egyptum.
Argentum autem et aurum dedit ioakim pha-
raoni cum indixisset terre per singulos ut
conferretur iuxta preceptum pharaonis. Et
unumquemque secundum vires suas exegit
tam argentum quam aurum de populo terre
ut daret pharaoni nechao. Viginti quinque annorum
erat ioakim cum regnare cepisset et xi
annis regnavit in ierusalem. Nomen matris
eius zebida filia phadaia de ruma.
Et fecit malum coram domino iuxta omnia que fecerant
In diebus eius XXIIII patres eius.
ascendit nabuchodonosor rex ba-
bylonis. Et factus est ei ioakim servus
tribus annis. et rursum rebellavit contra
eum. Inmisitque ei dominus latrunculos chal-
deorum et latrunculos syrie et latrun-
culos moab et latrunculos filiorum amon.
et inmisit eos in iuda ut disperderent eum.
iuxta verbum domini quod locutus fuerat per ser-
vos suos prophetas. Factum est autem hoc per verbum
domini contra iudam ut auferret eum coram se
propter peccata manasse universa que fecit et propter
sanguinem innocentem quem effudit et
implevit ierusalem cruore innocentium. Et
ob hanc rem noluit dominus propitiari. Re-
liqua autem sermonum ioakim et universa
que fecit nonne hec scripta sunt in libro sermonum
dierum regum iuda. Et dormivit ioakim
cum patribus suis. regnavitque ioachin
filius eius pro eo. Et ultra non addidit rex
egipti ut egrederetur de terra sua. Tu-
lerat enim rex babylonis a rivo egy-
pti usque ad flumen eufraten omnia que
fuerant regis egipti. Decem et viii annorum
erat ioachim cum regnare cepisset. et tribus
mensibus regnavit in ierusalem. Nomen matris
eius nesta filia helnathan de ierusalem.

Et fecit malum coram dño iuxta omnia
que fecerat pr eius. In tempore illo ascende-
runt servi nabuch regis babylonis con-
tra ierlm et circumdata est urbs munitio-
nibus. Venitque nabuch rex babylonis
ad civitatem cum servis suis ut oppu-
gnarent eam. Egressusque est ioachin
rex iuda ad regem babylonis. ipse et
mater eius et servi eius et principes eius
et eunuchi eius. et suscepit eum rex ba-
bylonis anno viii regni sui. et protulit
inde omnes thesauros domus dñi et thesauros
domus regie. Et concidit universa vasa
aurea que fecerat salomon rex isrl in
templo dñi. iuxta verbum dñi. Et trans-
tulit omnem ierlm et universos prin-
cipes et omnes fortes exercitus x milia in
captivitatem. et omnem artificem et clu-
sorem. nichilque relictum est exceptis pau-
peribus populi terre. Transtulit quoque ioachin
in babilonem et matrem regis et uxores
regis et eunuchos regis. et iudices terre
duxit in captivitatem. de ierlm in baby-
lonem. et omnes viros robustos. vii mi-
lia. et artifices et clusores mille. omnes
viros fortes et bellatores. duxit eos rex
babylonis captivos in babylonem. Et
constituit mathaniam patruum eius pro eo.
imposuitque nomen ei sedechiam. Vicesimum
et primum annum etatis habebat sedechias
cum regnare cepisset. et xi annis regnavit
in ierlm. Nomen matris eius erat amital
filia ieremie de lobna. Et fecit malum co-
ram dño. iuxta omnia que fecerat ioachin. Ira-
scebatur enim dñs contra ierlm et contra iudam. donec
proiceret eos a facie sua. Recessitque sede-
chias a rege babylonis. XXV

Factum est autem anno nono regni
eius. mense x^mo. decima die mensis. venit
nabuch rex babilonis. ipse et omnis exer-
citus eius in ierlm. et circumdederunt eam.
et extruxerunt in circuitu eius munitiones.
Et clausa est civitas atque vallata usque
ad undecimum annum regis sedechie ix^na
die mensis. Prevaluitque fames in civitate.
nec erat panis populo terre. Et interrupta est
civitas. et omnes viri bellatores nocte
fugerunt per viam porte que est inter duplicem
murum ad hortum regis. Porro chaldei
obsidebant in circuitu civitatem. Fugit
itaque sedechias per viam que ducit ad
campestria solitudinis. et persecutus est exer-
citus chaldeorum regem. Comprehenditque eum
in planitie iericho. et omnes bellatores qui
erant cum eo dispersi sunt. et reliquerunt eum.
Apprehensum ergo regem adduxerunt ad
regem babilonis in reblatha. Qui locu-
tus est cum eo iudicium. Filios autem sedechie
occidit coram eo. et oculos eius effodit.
Vinxitque eum cathenis. et adduxit in baby-
lonem. Mense quinto septima die mensis.
ipse est annus decimus nonus regis babylo-
nis. venit nabuzardan princeps
exercitus servus regis babylonis. et suc-
cendit domum dñi et domum regis. et domos
ierlm. omnemque domum combussit igni. Et
muros ierlm in circuitu destruxit omnis exer-
citus chaldeorum. qui erat cum principe mili-
tum. Reliquam autem partem populi que remanse-
rat in civitate. et perfugas qui transfugerant
ad regem babylonis et reliquum vulgus
transtulit nabuzardan princeps militie
et de pauperibus terre reliquit vinitores
et agricolas. Columpnas autem ereas que
erant in templo dñi et bases et mare
ereum quod erat in domo dñi confregerunt

chaldei. et transtulerunt es eorum in babylonem.
Ollas quoque ereas et trullas et tridentes
et scyphos et mortariola. et omnia uasa
erea in quibus ministrabant tulerunt. necnon
thuribula et fialas. Que aurea aurea.
et que argentea argentea. tulit princeps
milicie. item columpnas duas. mare
unum. et bases quas fecerat salomon in templo
domini. Non erat pondus eris omnium uasorum.
Decem et octo cubitos altitudinis habebat
columpna una. et capitellum ereum super
se altitudinis trium cubitorum. et retiaculum
et malogranata super capitellum columpne
omnia erea. Similem et columpna secunda habebat
ornatum. Tulit quoque princeps milicie sara
iam sacerdotem primum et sophoniam sa
cerdotem secundum et tres ianitores. et de ciui
tate eunuchum unum qui erat prefectus super
uiros bellatores. et v uiros de hiis qui
steterant coram rege. quos reperit in ciuitate.
et sopher principem exercitus qui probabat
tyrones de populo terre. et lx uiros e uulgo
qui inuenti fuerant in ciuitate. Quos tollens na
buzardan princeps militum duxit ad
regem babylonis in reblatha. Percussit
que eos rex babylonis. et interfecit in re
blatha in terra emath. Et translatus est iuda
de terra sua. Populo autem qui relictus erat in
terra iuda. quem dimiserat nabuchodonosor rex
babylonis prefecit godoliam filium
aicham filii saphan. Quod cum audissent
omnes duces militum ipsi et uiri qui erant cum
eis. uidelicet quod constituisset rex babylo
nis godoliam. uenerunt ad godoliam
in masphpha. ismahel filius nathanie
et iohannan filius caree et saraia filius
thenameth nethophathites et ie
chonias filius maachathi ipsi et socii
eorum. Iurauitque eis godolias et sociis
eorum dicens. Nolite timere seruire chal
deis. Manete in terra et seruite regi ba
bylonis. et bene erit uobis. Factum est autem
in mense septimo. uenit ismahel filius
nathanie filii elisama de semine re
gio et x uiri cum eo. percusseruntque godo
liam. qui mortuus est. sed et iudeos et chaldeos
qui erant cum eo in maspha. occidit isma
hel. Consurgens autem omnis populus a paruo
usque ad magnum et principes militum ue
nerunt in egyptum timentes chaldeos. Fa
ctum est uero in anno xxxvii transmigratio
nis ioachim regis iude. mense xii. uice
sima vii die mensis subleuauit
euilmerodach rex babylonis. anno
quo regnare ceperat caput ioachim re
gis iuda de carcere. et locutus est ei beni
gne. Et posuit thronum eius super thronum
regum qui erant cum eo in babylone.
Et mutauit uestes eius quas habuerat
in carcere. Et comedebat panem semper
in conspectu eius. cunctis diebus uite sue.
Annonam quoque constituit ei absque in
termissione. que et dabatur ei a rege
per singulos dies. omnibus diebus uite sue.

Explicit liber Regum iiii. Incipit prologus in
Paralipomenon.

Si septuaginta
interpretum pu
ra et ut ab eis
in grecum uersa
editio permane
ret. superflue
me chromati episcoporum sanctissime atque
doctissime impelleres. ut hebrea uo
lumina latino sermone transferrem.
Quod enim semel aures hominum occupa